8554 AA 60100200
OSREDNJA KNJIŽNICA
P.P.126
66001 KOPER

PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo
Cena 400 lir
Leto XXXVII. Št. 114 (10.936)
TRST, petek, 15. maja 1981

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni «Doberdob» v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni «Slovenija» pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zasužnjeni Evropi.

DAN PO TERORISTIČNEM NAPADU NA POGLAVARJA RIMSKOKATOLIŠKE CERKVE NA TRGU SV. PETRA

Zdravstveno stanje Janeza Pavla II. se je po operaciji bistveno izboljšalo

Zdravniki si še vedno pridržujejo prognozo - Krogla, ki je zadela papeža v trebuh, le za nekaj milimetrov ni prestrelila štirih življenjskih organov - Preiskovalci upoštevajo možnost, da atentator ni bil sam, ampak da gre za delo organizirane teroristične skupine - Mehmet Ali Agca, član turške skrajnodesničarske organizacije, je bil tudi vpisan na univerzi za tujce v Perugii

RIM — Prognoza za papeža, ki je bil predvčerajšnjim ranjen v atentatu je še vedno pridržana, čeprav je Janez Pavel II., kot je razvidno iz vseh dosedanjih zdravniških poročil, uspešno prestal kirurški poseg, s katerim so odpravili kri, ki se je razlila v notranjosti trebušne votline in sešili prestreljeno tkivo. Papež je noč prespal mirno, dan pa je preživel pri popolni zavesti. Zdravniki ga sicer še vedno stalno nadzorujejo, in če ne bodo nastopile komplikacije zlasti infekcije, bo Janez Pavel II. popolnoma okreval.

In vendar se je včeraj izvedelo, da je bilo ob prihodu v bolnišnico Gemelli, nekaj minut po podiem atentatu na Trgu sv. Petra, zdravstveno stanje poglavarja katoliške cerkve vse prej kot pomirjujoče. Karol Wojtyla je izgubil precej krvi, da so mu iz previdnosti celo dali sveto olje. Tudi trajanje kirurškega posega, od 18. do 23. ure dokazuje, da zdravniki niso imeli lahkega dela. Izvidi in rentgenske slike so pokazale, da je papež le za las ušel smrti, saj svinčenka, ki ga je zadela v trebuh, le za nekaj milimetrov ni prestrelila kar štirih življenjskih organov: aorte, vranice, sečevoda in hrbtenice. Glede drugih dveh ran, ki jih je Wojtyla utrpel, pa so zdravniki dejali, da sta «manj pomembni», čeprav se bo moral papež zdraviti tudi zaradi kompleksnega zloma kazalca leve roke.

Mnogo bolj zaskrbljujoče pa je zdravstveno stanje 60-letne ameriške romarke (pridržna prognoza), medtem ko bo 21-letna Rose Hall okrevala v petdesetih dneh zaradi zloma komolca.

Glede na dokaj pomirjujoče vesti, ki prihajajo iz bolnišnice, se pozornost javnosti postopoma premika v urade rimske kvesture, kjer je še vedno zaprt mladi turški atentator Mehmed Ali Agca. Glavni državni pravdnik Gallucci je na osnovi zaslišavanja, ki sta ga opravila sodnika Sica in Infelisi, zanj podpisal kar osem zapornih nalogov. Zaradi poskusa umora papeža tvega atentator dosmrtno ječo. Prav gotovo pa je zanimivejše dejstvo, da je sodnik v nalogih upošteval možnost, da je atentat izvedlo več zločincev, čeprav so zaenkrat aretirali le Agco. Možnost, da je poizkus umora papeža sad organizirane teroristične tolpe, ne pa posameznika je torej še vedno aktualna.

Da je temu tako, potrjuje tudi samo zaslišavanje atentatorja. Mehmed Ali Agca vztrajno zatrjuje, da je atentat pripravil sam, obenem pa odločno zavrača, da pripada kakšni turški desničarski organizaciji, ter se celo proglaša za člana palestinske skupine Georgesa Habasha. Tako palestinska ljudska fronta kot turške oblasti pa ga odločno demantirata. Habash je izjavil, da je Agcov namig absurden in neumen ter nevreden kateregakoli komentarja, iz Ankare pa so sporočili, da je bil papežev atentator več let član mladinske fašistične organizacije «Idealistov». Razen tega so tudi potrdili, da je bil obsojen na smrt zaradi uboja nekega levičarskega časnikarja. Prav zato, so turške oblasti že zaprosile za njegovo izročitev, vendar pa je zelo malo verjetno, da bo italijansko sodstvo ugodilo tej prošnji, saj mednarodni sporazum, ki sta ga podpisali tako Turčija kot Italija predvideva, da se iz dežele, kjer smrtna kazen ni predvidena, ne more izročiti zločinca, ki je bil obsojen na smrt.

Bolj kot v Rimu preiskave potekajo v Milanu, kjer se je 9. maja Agca izkrcal na letališču Malpensa in v Perugii, kjer je bil vpisan na tamkajšnji univerzi. Preiskovalci skušajo obnoviti atentatorjeve premike po državi, da bi odkrili morebitne pajdaše in povezave z domačimi desničarskimi terorističnimi organizacijami. Obstaja več temeljnih vprašanj in senc: kako je mogoče, da je Agca kot navadni turški študent potoval po vsej Evropi in imel pri sebi vedno precejšnjo količino denarja (po aretaciji so mu zaplenili 400.000 lir), kje si je priskrbel samokres browning, s katerim je streljal na papeža, kje je prenočeval in bival v Perugii. Nenazadnje je pred prihodom v Milan Agca bil na «turističnem» izletu v Španiji in dobro vemo, da se v tej deželi, kljub padcu frankizma, še vedno zateka mnogo neofašistov, ki imajo tamkaj svoja skrivališča.

Sodniki so tudi izrazili prepričanje, da Agca odgovarja na njihova vprašanja preračunano in klišejsko, kot si je primerne odgovore že pred tem sam pripravil. «Nekateri odgovori so odkriti, druge pa moramo še preveriti», so dejali sodniki, vendar pa se vedno bolj vsiljivo utira misel, da je vodila niti atentata na papeža kakšna druga oseba in da je bil mladi Turek le orodje v rokah kake organizacije, namenj katere niso še povsem oprijemljivi.

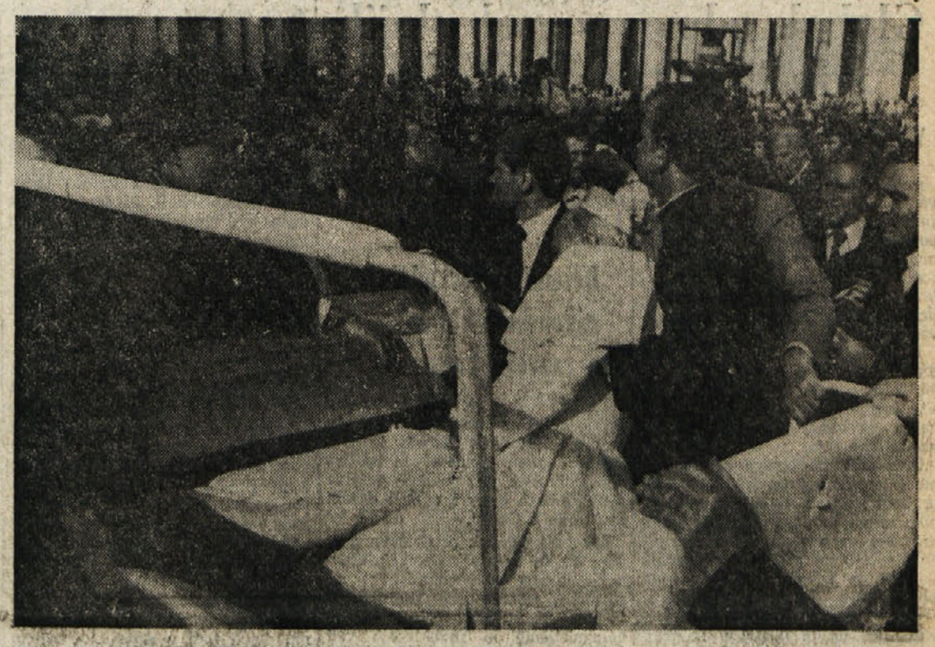

Dramatična posnetka atentata na papeža Janeza Pavla II. (Telefoto AP)

Laične in levičarske stranke svarijo pred političnim izkoriščanjem atentata

RIM — Zločinski atentat na papeža Janeza Pavla II. so nekatere sile skušale takoj izkoristiti v svoje namene. Tako sta skušala demokristjanska poslanca Maria Eletta Martini in Mauro Bubbico (ki je med drugim predsednik komisije za nadzorstvo nad radiotelevizijo in je med širšo javnostjo zaslovel, ko je zahteval od vodstva RAI, naj ne predvaja televizijske oddaje o prostituciji z naslovom «AAA cercasi») naprtiti laičnim strankam vsaj moralno odgovornost za atentat, češ da so ustvarile vzdušje nasilja in nestrpnosti do papeža in katoliške cerkve

Socialisti in komunisti so na take, očitno iz trte izvite in tendenciozne, izjave zelo ostro odgovorili. Tako je tajnik socialistične stranke Craxi izrazil ogorčenost zaradi atentata in zaskrbljenost zaradi papeževega življenja. Nato je polemiziral in ocenil kot podel poskus tistih, ki so skušali vsiliti povezavo med zločinskim atentatom in nedeljskim glasovanjem. Predstavnik socialistične levice Salvatore je napovedal, da bo skupaj z drugimi socialističnimi poslanci zahteval parlamentarno debato o izjavah Marie Elette Martini in Maura Bubbica. Na noben način ni sprejemljiv, pravi Salvatore, poskus, da bi metali temne sence na sile, ki zagovarjajo ohranitev zakona 194 o prekinitvi nosečnosti. Nikakor ni naključje, ugotavlja še Salvatore, da so te izjave naletele na takojšen odziv pri fašistu Almiranteju, gorečemu zagovorniku odprave zakona o splavu in najzvestejšemu zavezniku Gibanja za življenje. Istega mnenja je tudi član vodstva PSI Landolfi, ki pravi, da je početje demokristjanov, ki skušajo atentat izkoristiti v svoje namene, nedopustno ter dodaja, da so te izjave toliko bolj smešne, ker je atentator musliman, islam pa je fanatično proti splavu, za katerega so predvidene hude kazni.

Glede demokristjanskih izjav pa pravijo komunisti, da je toliko bolj žalostno, da nekdo skuša izkoristiti atentat na Janeza Pavla II. v svoje namene, ker vse italijansko ljudstvo sočustvuje s poglavarjem katoliške cerkve. Komunisti nato ugotavljajo, da jih ne preseneča dejstvo, da skuša špekulirati z zločinskim dejanjem fašist Almirante, znani morilec mladih italijanskih partizanov, ki je danes kar se da nadležen zaveznik katoliških integralistov, niso pa pričakovali, da bosta dva vidna predstavnika krščanske demokracije, kot sta Gerardo Bianco in Mauro Bubbico prišla do tega, da trdita, da je atentat dozorel v vzdušju nasilja, ki naj bi ga ustvarile laične in demokratične sile, ki zagovarjajo zakon št. 194. S svoje strani je radijski dnevnik druge radijske mreže, ki ga vodi Gustavo Selva govoril o «neomikani kampanji za splav», ki jo vodi KPI. Prav tako žaljive trditve so našle prostor na letakih organizacije «comunione e liberazione» ter na straneh demokristjanskega dnevnika «Avvenire». Že sama osebnost atentatorja, ugotavlja komunistična partija, je take trditve postavila na laž, saj gre za zakrknjenega pripadnika najbolj nazadnjaške turške nacifašistične stranke, ki so ga v Turčiji že obsodili zaradi umora in je zato moral pobegniti iz domovine. Vsa italijanska javnost lahko priča, da so komunisti in druge sile, ki zagovarjajo zakon 194, vodile kampanjo za referendum zelo omikano in umirjeno. Kdor danes tako nesramno špekulira z atentatom na papeža, dokazuje vsem, vernikom in tistim, ki verujejo, da niso zmožni voditi političnega boja z miroljubnim orožjem, strpnosti, razuma in omike.

Direktor socialističnega glasila «Avanti» Ugo Intini piše v današnjem uvodniku, da Mehmet Ali Agca, ki je streljal na papeža Janeza Pavla II., ni bil sam, temveč da je deloval v sklopu širše organizacije, saj je prepotoval vso Evropo in razpolagal z dokajšnjimi vsotami denarja. Če izvzamemo torej domnevo o osamljenem neuravnovešenem fanatiku, ostajata dve možnosti: ali gre za morilca, ki ima za seboj skupino fanatikov, ali pa zgolj za orožje v roki mednarodne organizacije, ki ji je spodletela trezna, strahotna zarota. Prav o možnosti širše zarote govorijo v vladah vseh držav na svetu, tudi zaradi izredno hudih posledic, ki jih taka domneva lahko nosi za seboj. Na atentat je torej treba gledati, pravi Intini, z mednarodnega vidika. Zato je popolnoma brezmiselno in slepo povezovati atentat na Trgu sv. Petra z referendumom za odpravo zakona o prekinitvi nosečnosti.

Medtem trajajo še vedno polemike o tem, kako je Mehmet Ali Agca sploh lahko prišel v Italijo, ko ga je Interpol, na zahtevo turške policije, vneto iskal. V to polemiko je vpleten tudi notranji minister Rognoni, ki je za to pristojen. S tem v zvezi je socialistični poslanec Falco Accame naslovil na predsednika vlade vprašanje, kako je mogoče, da je atentator nemoteno potoval v Italijo in iz nje, kljub temu, da je turška policija obvestila tudi italijanske preiskovalce o nevarnosti tega človeka. Accame zato tudi sprašuje kaj delata varnostni službi SISMI in SISDE, ki sta pristojni za obveščanje znaj oz. znotraj italijanskih meja.

VARŠAVA — V poljskih cerkvah je duhovščina pozvala vernike, naj molijo tudi za ozdravitev svojega primasa Wyszynskega, kot že molijo za okrevanje Janeza Pavla II. Zdravstveno stanje kardinala Wyszynskega se je kot kaže v zadnjih urah poslabšalo.

Mehmeta Alija Agco odvajajo v rimsko kvtsturo (Telefoto AP)

INTERVJU BEOGRAJSKI «EKONOMSKI POLITIKI»

SERGEJ KRAIGHER O GOSPODARNOSTI

Tržišče naj deluje po svoji logiki brez kompromisov - Vprašanje pravičnega nagrajevanja dela

BEOGRAD — Beograjski tednik «Ekonomska politika» je v zadnji številki objavil intervju s Sergejem Kraigherjem, podpredsednikom predsedstva SFRJ. Objavljamo krajši izvleček iz omenjenega intervjuja.

Ko je govoril o politiki stabilizacije, je med drugim dejal:

«Ena izmed stalnic je proračun federacije oziroma tisto, kar je prednostno pri armadi in razvoju nerazvitih območij. Vse to bi kot prednostno vstopalo v načrte republik in občin.

Pri dogovoru o temeljih načrta za prihodnjih pet let smo prišli do neke skupaj določene politike, vendar s 40 odprtimi problemi. To niso drobni problemi in zato moramo iz tega izbrati prednostne. Tu smo obstali ne samo v ZIS, ampak tudi v IS republik in pokrajin in njihovih organih.

V zvezi s sistemom mislim, da bi morali priti do tega, da bi nam tržišče delovalo po svoji logiki in tukaj ne bi smelo biti kompromisov. To ne pomeni opuščanja socialne politike, ker bi bilo to nezdružljivo z našim socialističnim sistemom. Toda prav zaradi tega imamo toliko večje dolžnosti, da tržišče dela po svoji logiki, da bi si zagotovili objektivna merila za produktivnejšo proizvodnjo in za racionalnejše obnašanje v družbi v celoti — da bi začeli resnično sodobno poslovati.

Socialna politika in splošna varnost delujeta kot korektiva in bosta ostala, ker so delavci danes tako močni in se zavedajo svoje moči, da bodo vedno izsilili ta korektiv. Drugače je nemogoče. Mi smo družba delavcev in delovnih ljudi in prav zato moramo biti dosledni pri omogočanju delovanja tržišča, ker imamo več moči in prostora in manj razlogov za oportunizem v tem pogledu.

Sergej Kraigher je med drugim govoril tudi o nagrajevanju:

«Nagrajevanje po delu je na začetkih in tukaj delamo mnoge kompromise,» je dejal. «Nadalje veliko teoretično govorimo o razponah, kompromise pa delamo pri resničnem nagrajevanju. Kajti kadar delavce vprašamo, ali imajo kaj proti, da je njihov inženir ali tehnik pri katerem vidijo, da imajo od njega koristi, plačan 6 do 7-krat več od najnižjega osebnega dohodka, nikjer nimamo problemov. Seveda pa so problemi, ko pride do velikih razponov v osebnih dohodkih delavcev v poslovodnih organih in strokovnih službah avtomatično, na proračunski način, brez ugotavljanja in nagrajevanja resničnih rezultatov njihovega dela.» (dd)

Ob praznovanju občinskega praznika koprske občine bo danes ob 16.30 na Trgu Antona Ukmarja v Kopru

SLOVESNA PROSLAVA

ob odkritju doprsnega kipa revolucionarju

Antonu Ukmarju - Miru

Jutri, v soboto, 16. t.m., pa bo v Marezigah

ZBOROVANJE

ob 60-letnici marežganskega upora in 40-letnici ustanovitve Osvobodilne fronte. Slavnostni govornik bo predsednik RK SZDL **Mitja Ribičič.**

Rado Simoniti

LJUBLJANA — Včeraj dopoldne je nenadoma preminil znani in priljubljeni skladatelj in dirigent Rado Simoniti.

Rado Simoniti se je rodil 15. maja 1914 v Fojani v Goriških Brdih v številni družini očeta - čevljarja in organista ter uglednega prosvetnega delavca. Osnovno šolo je obiskoval v rodni vasi in nato v Ljubljani, kjer je v letih 1932-33 maturiral na klasični gimnaziji in se vpisal na fakulteto za zgodovino in na glasbeni konservatorij v Ljubljani. Od 13. leta se je preživljal sam kot dijaški inštruktor, sezonski delavec in zborovodja v Marijanišču in na gimnaziji. Leta 1936 je diplomiral na konservatoriju in se potem kot profesor glasbe zaposlil v Splitu na Glasbeni šoli in kot zborovodja hrvaškega zbora «Tomislav». Med leti 1939 - 1943 je bil zborovodja in dirigent v ljubljanski Operi. Aprila 1941 se je kot prostovolec vključil v Sokolsko legijo in z njo odšel na Hrvaško, potem pa se je vključil v OF in do kapitulacije Italije deloval za cilje NOB v Ljubljani, nakar je odšel v partizane. Iz 10. ljubljanske brigade ga je pot vodila na Hrvaško v Gorski kotar, v sam glavni štab NOV Hrvatske, potem na dalmatinske otoke in končno na Vis, od koder je po Kardeljevem nalogu odšel v Gravino, kjer je ustanovil sloviti partizanski pevski zbor «Srečko Kosovel» in z njim sejal partizansko pesem med vojno in po njej v domovini in v tujini, predvsem v Franciji, Belgiji in Švici v času, ko se je odločalo o novih mejah. Po osvoboditvi je bil dirigent v ljubljanski Operi, zborovodja Slovenske filharmonije in dirigent Doma JLA v Beogradu. Rado Simoniti je zapustil zelo obsežen opus — okrog 600 — predvsem vokalnih del, saj je zborovsko problematiko poznal kot le malokdo. Leta 1947 je v Beogradu ustanovil umetniški korpus Jugoslovanske armade, v Ljubljani pa pomagal oživiti učiteljski pevski zbor «Emil Adamič», bil sourednik revije «Zbori» ter v Celju soustanovitelj Mladinskega pevskega festivala. Bil je tudi pobudnik široko zasnovanega ljudsko - prosvetnega dela na Primorskem in v zamejstvu.

Med Simonitijevimi skladbami bodo mnoge ostale trajno zapisane v zakladnici slovenske zborovske kulture, prav tako kantati Kolednica mladinskih brigad (1955) in na Kozlovem robu (1973), prelepi samospevi. Talcem, Samo en cvet, Mesečina, Bosa pojdiva, Pomladi, Se veš, pa mnoge pesmi na Kosovelovo in v zadnjem času Cankarjevo besedilo. Veliko je Simonitijevih partizanskih pesmi: Tito, Pesem o Titu, Bolen mi leži, Na oknu glej obrazek bled. Mnoge pesmi so skoroda že ponarodele: Kaj ti je deklica, A ča?, Lastovki v slovo, Ljubavne pesmi iz Rezije...

Skladateljski vrh je Simoniti dosegel v operi v enem dejanju «Partizanka Ana» po libretu Smiljana Samca, za to delo je prejel Nagrado vstaje leta 1967, to je bilo do tedaj tudi edino jugoslovansko glasbeno-scensko delo s partizansko motiviko. Kot operni dirigent je vodil mnoga dela, a najbližja sta mu bila Verdi in Puccini. Najbolj ga je privlačevala glasbena drama.

Za svoje zasluge na kulturno glasbenem področju je Rado Simoniti prejel leta 1975 Prešernovo nagrado, bil je izbran za častnega občana Sežane in Nove Gorice, prejel pa je tudi več kot dvajset priznanj in odlikovanj za svoje dosežke na glasbenem področju in za udeležbo v narodnoosvobodilnem boju.

Rado Simoniti ostaja tudi po svoji mnogo prerani smrti s svojimi primorskimi rojaki. S svojimi zanosno romantičnimi in preprosto, ljudsko občutenimi melodijami se je znal približati preprostemu človeku, stopiti v njegovo srce. Ostaja tudi z nami v zamejstvu, kamor je rad prihajal, da bi bil dragocen svetovalec in mentor v našem glasbenem snovanju.

Z bolečino se bomo od njega poslovili v nedeljo ob 15. uri v njegovi rodni Fojani sredi brajd in češenj, sredi njegovih sončnih Brd.

Svojcem izrekamo naše globoko sožalje!

ZDRAVNIKOVO MNENJE OB REFERENDUMU O SPLAVU

ZDRAVSTVO ŽELIJO PAHNITI ZA DESETLETJA NAZAJ

V preteklih letih je italijanski parlament pod pritiskom naprednih in demokratičnih sil izglasoval nekatere zakone, ki bi morali zdravstveno oskrbo v naši državi približati evropski ravni in ravni drugih socialno razvitih držav. Tu mislim na zakon o zdravstveni reformi, na zakon, ki preureja psihiatrično oskrbo in na zakon 194, ki ureja problem prekinitve nosečnosti in nakazuje v družinskih posvetovalnicah strukture za reševanje raznih spolnih in družinskih problemov. Že ob nastajanju teh zakonov smo se zavedali, da njihova izvedba ne bo imela lahke poti. Preveliki so interesi slojev, ki so do danes zdravstvo v Italiji potiskali na raven nerazvitih držav, da bi se ne krčevito upirali vsaki spremembi, ki bi pomenila boljšo oskrbo a vendar manjši zaslužek in oblast nekaterih. Zato smo danes priča neverjetnim zamudam pri izvajanju zdravstvene reforme in v ta okvir sodi po mojem mnenju tudi gonja, ki se je razvila proti zakonu 194 in ki je privedla do referendumov o katerih se bomo morali izreči za ohranitev ali odpravo omenjenega zakona.

Zakon 194 predstavlja važen sestavni del celotne zdravstvene oskrbe. To je zakon, ki omogoča prekinitev nosečnosti iz važnih fizičnih in psihičnih razlogov in drugih okoliščin, ki bi lahko resno ogrožale zdravje žene. Splav se po zakonu opravlja brezplačno in samo v javnih zdravstvenih ustanovah. O prekinitvi nosečnosti odloča ženska sama, seveda po strokovnem posvetu s pristojnimi zdravstvenimi delavci. Zakon pa tudi nakazuje v družinskih posvetovalnicah strukture, ki bi se morale predvsem preventivno ukvarjati s problemom nezaželene nosečnosti, osveščati državljane o raznih načinih kontracepcije in vzgajati v zdravo in odgovorno spolno življenje. Spolna vzgoja kot sestavni del celotne zdravstvene vzgoje pa je važno merilo vsake civilne in socialno napredne družbe, ki skuša bolezni in težke probleme, kot je splav sam predvsem preprečevati in ki vsakemu posamezniku omogoča, da lahko odgovorno odloča o svojem zdravju in ni tako le prepuščen ukrepom strokovnjakov, ki so mu nedojemljivi.

Pomembnost zakona 194 pa nam postane popolnoma očitna le če pomislimo na nevzdržno stanje pred tem zakonom, v katerega se bomo gotovo vrnili, če bo prevladal glas tako imenovanega «Gibanja za življenje». Krščanski demokrati in neofašisti MSI, ki podpirajo to gibanje, se namreč zavzemajo za dopustitev izključno tako imenovanega «terapevtskega splava», to je splava v primerih materine smrtne nevarnosti, ženski pa seveda odklanjajo vsako pravico odločanja o svojem telesu in nosečnosti. Seveda bi take omejitve in kazensko preganjanje žensk, splavov ne preprečilo in tudi ne omejilo njihovega števila. Uspešno prepričanje je namreč le v pravilni spolni vzgoji, katere bi morala biti deležna že šolska mladina in v smiselni uporabi kontracepcije. Ukrepi kot si jih želi tako imenovano «Gibanje za življenje» bi splav le prisilili v ilegalnost in bi žensko ponovno izpostavilo milosti in nemilosti raznih zdravniških špekulantov in mazačev, ženske do skrajnosti ponižalo in njihovo zdravje postavilo v resno nevarnost. Seveda bi se lahko ponižanju in nevarnostim izognile bogatejše ženske, ki bi se ponovno posluževale privatnih klinik v Italiji in tujini, nevzdržno pa bi bilo za revnejše in tiste, ki že itak imajo hude družinske probleme.

Zakonu št. 194 so nasprotni tudi radikalci ki se zavzemajo za popolno liberalizacijo splava. Tudi to ni rešitev. Splava namreč nikakor ne smemo pojmovati kot način kontracepcije in nikakor ne smemo problema prekinitve nosečnosti prepuščati tržni razpoložljivosti privatnih klinik.

Zelo važno je torej, da se v nedeljo z dvakratnim ne izrečemo proti tistim silam, ki si zdravstveno oskrbo v Italiji želijo potisniti desetletja nazaj ali prepustiti privatni špekulaciji in da z ne odgovorimo tudi tistim, ki se sklicujejo na svoja verska in moralna načela, katerim sicer nihče ne oporeka, nedopustno pa je vsiljevanje teh načel celotni družbi.

BORUT SPACAL

PRED NEDELJSKIM IN PONEDELJSKIM GLASOVANJEM O REFERENDUMIH

Danes na Trgu Unità zaključno zborovanje za ohranitev zakona o prostovoljnem splavu

Govorila bosta komunistična senatorja Edoardo Perna v italijanščini in Jelka Gerbec v slovenščini - Tudi včeraj vrsta volilnih shodov in drugih pobud

Pojutrijšnjem bomo po vsej državi odločali o usodi zakona 194 o prostovoljni prekinitvi nosečnosti. Na šolah, kjer z današnjim dnem ni več pouka, že urejujejo volišča, kjer se bomo izrekli o na prvi pogled obrobnem, a dejansko zelo pomembnem vprašanju, na katerem se bo merila stopnja zrelosti in resnične človečnosti ter demokratičnosti italijanske družbe.

Z današnjim dnem se zaključuje tudi živahna predvolilna kampanja. Osrednji dogodek ob današnjem zaključku kampanje o referendumih bo shod KPI na Trgu Unità, kjer bosta spregovorila načelnik senatne skupine KPI Edoardo Perna in senatorka Jelka Gerbec, ki bo govorila v slovenščini. Zborovanju bo predsedoval pokrajinski tajnik KPI Claudio Tonel. Mimo važnosti, ki jo ima shod s predvolilnega vidika, bo današnje zborovanje na Trgu Unità pomembno za našo narodnostno skupnost in za demokratični Trst tudi z drugega vidika, saj se bo na tem, za slovenščino po volji nacionalističnih sil prepovedanem trgu, oglasila tudi slovenska beseda.

Kar zadeva volilno kampanjo o referendumih, je bila tudi včeraj cela vrsta raznih pobud.

Na deželnem srečanju socialistk, ki je bilo sicer zaključno, kar zadeva volilno kampanjo o referendumih, so udeleženke razširile debato na vprašanje materinstva, preventivnih ukrepov in splava ter še splošnejše na vlogo žensk v družbi.

Uvodoma je Laura Degrassi podčrtala stališče stranke v zvezi z referendumoma proti zakonu o splavu — dvojni «ne» —, poudarila pa je tudi, da se včlanjene ženske istočasno zavzemajo za to, da bi zakon čimprej izboljšali.

Čeprav je trenutek pred referendumoma težak in nasičen z delom, je v slovenščini dejala Nadja Pahor, pa je nujno, da se na sestanku na deželni ravni že govori tudi o bodočem delovanju socialistk.

Razpravo je uvedla članica deželnega izvršnega odbora stranke, Gabriella Bomben iz Pordenona, ki je ob vprašanjih izvajanja zakona št. 194, pomena, da se zakon v celoti ohrani in nuje, da se istočasne doseže dosledno izvajanje drugih zakonov, ki neposredno zadevajo žensko — na primer uresničevanje zakona o družinskih posvetovalnicah in sploh delovanje družbenih služb — načela tudi vprašanje vloge in mesta žensk v socialistični stranki.

Na sedežu PSI v Ul. Mazzini je bila sinoči skupščina predstavnikov mestnih sekcij stranke, ki so še enkrat naglasili vso svojo podporo zakonu 194. Podobno srečanje je bilo tudi v Dolini, kjer sta govorila Igor Tuta in Laura Degrassi.

Včeraj smo prejeli tudi tiskovno poročilo odbora za obrambo zakona 194 iz devinsko-nabrežinske občine, ki ostro obsoja ravnanje duhovnikov iz Nabrežine in Mavhinj, češ da sta med nedeljsko mašo jasno pozivala vernike, naj volijo za ukinitev zakona.

Množijo se medtem pozivi raznih političnih sil in organizacij, naj glasujejo «NE» na zeleni glasovnici in «NE» na oranžni glasovnici. Takšen poziv je med drugim naslovila vsem volivkam Zveza žensk Italije.

Na poziv sekcije KPI Zorko Kralj, so se tudi vaške organizacije iz Trebč, to so ŠD Primorec, sekcija VZPI, Zveza žena Italije in godbeno društvo, soglasno izrekle v podporo zakona 194 in za dvakratni «ne» na referendumih, ki zadevajo ta zakon. Te organizacije pripisujejo tudi veliko važnost politični manifestaciji, ki se bo vršila danes na Trgu Unità. V ta namen pozivajo vaščane, Slovence in demokratične sile sploh, na množično prisotnost.

Minister Romita o kandidaturi Trsta kot sedeža elektrosinhrotrona

Minister za znanstvene raziskave Romita se je obvezal, da bo v ministrskem svetu sprožil vprašanje uradne podpore Italije Trstu kot kandidatu za sedež elektrosinhrotrona. Tržaško kandidaturo bo Italija morala predložiti najpozneje do 16. junija ter ji priložiti vso potrebno tehnično - znanstveno dokumentacijo.

zvezo govoril sindikalist Degrassi. Delegacija delavcev je predočila problem, ki zanima vso Italijo, tudi podprefektu Mazzurcu. Po nekaterih vesteh naj bi SIP nameravala nastopiti pri vladi, da bi bili delavci telefonskega sektorja v dneh referenduma «vpoklicani».

Zaključni shodi o referendumih

Danes se zaključi volilna kampanja o referendumih. Na sporedu so sledeča zborovanja:

Komunistična partija Italije - PCI: ob 10.30 v Križu, ob 11.30 v Nabrežini in ob 19. uri na Trgu Unità, kjer bosta spregovorila senatorja Edoardo Perna in Jelka Gerbec, predsedoval pa bo Claudio Tonel, pokrajinski tajnik KPI.

Zveza žensk Italije - UDI: od 17. do 20. ure leteči shodi po dolinski občini (Domjo, Ricmanje, Mačkolje, Prebeneg, Boršt in Dolina).

Kolektiv za zdravje žensk: ob 10. uri pred blagovnico PAM, ob 10.30 na Šentjakobskem trgu in ob 11. uri na glavnem trgu pri Sv. Ani, od 16. do 19. ure pa na Goldonijevem trgu.

Družinska posvetovalnica Repentabor: ob 20. uri v domu Albina Bubniča javno srečanje o referendumu za splav.

Democrazia proletaria in PDUP: ob 19.30 na Goldonijevem trgu javno zborovanje pod geslom: «3 DA za odpravo tako imenovanih posebnih zakonov proti terorizmu za odpravo dosmrtne ječe in za odpravo zakona, ki urejuje posest orožnega lista; 2 NE odpravi zakona 194 o prekinitvi nosečnosti». Enotno stališče DP in PDUP bo obrazložila Licia Chersovani, nato bosta govorila Marino Calcinari (PDUP) in Raffaele Dovenna (DP).

SINOČI PO DOLGI RAZPRAVI

Končno izvoljen 9-članski upravni odbor Krajevne zdravstvene enote

V odboru so predstavniki KPI, KD, LpT, SSk, PSDI, PSI - Preložena na prihodnjo sejo skupščine razprava o rabi slovenščine

Po peturni izčrpni razpravi so sinoči v dvorani tržaškega občinskega sveta izvolili 9-članski upravni odbor Krajevne zdravstvene enote. Odbor, ki bo moral voditi in upravljati to pomembno službo v sklopu zdravstvene reforme sestavljajo Pessato (KPI), Visioli (KPI), Spiazzi (LpT), Erario (LpT), Segatti (KD), Pangher (KD), de Pulciani (PSDI), Opelt (SSk) in Coslovich (PSI).

Včerajšnje volitve so torej mesec dni po umestitvi skupščine KZE ustoličile odbor, čeprav je jasno, da to ne zadovoljuje v popolnosti vseh političnih sil, ki so zastopane v tem organu, na kar je opozorila že razprava sama. Tako je na primer komunist Pessato dejal, da tržaška KZE začenja delovati z velikimi zamudami in da bo treba sedaj preiti k načrtom, ki bodo jamčili zares ustrezno službo in to v povezavi z vsemi krajevnimi ustanovami, ki delujejo na zdravstvenem in socialnem področju. V bistvu pa se razprava ni sukala samo okrog operativnih vprašanj KZE, temveč je zadobila izrazito politični značaj, saj je šlo pri glasovanju odbora za stara politična zavezništva, s katerimi hoče KD upravljati ta važen organ, čeprav so se domala vsi izrekli, da mora prav vsa skupščina upravljati KZE. Tako je na primer Opelt (SSk) poudaril, da morajo vse sile realizirati zdravstveno reformo. Pri njegovem posegu, ki ga je začel v slovenščini, so nekateri listarji in skupina MSI zapustili dvorano, Opelt pa je dejal, da ne govori v tujem jeziku, saj se čutijo Slovenci popolnoma vključeni v to stvarnost in so del nje.

V nadaljevanju razprave so nato predstavniki vseh političnih sil osvetlili svoja stališča, k besedi se jih je prijavilo 16, in prišlo je tudi do ostrih besednih spopadov, predvsem na račun KD in pa LpT, ki naj bi se odrekla svojim odgovornostim.

Ob zaključku seje pa so na predlog predstavnika KD Scarpe preložili razpravo o resoluciji KPI o rabi slovenščine v KZE na poznejši datum, ki ga bodo določili na jutrišnjem sestanku načelnikov skupin, še pred tem pa je svetovalec Bordon (KPI) izjavil, da bo njegova partija vsekakor omogočila radikalcem sodelovanje v upravnem odboru, kot sledi iz predhodnega dogovora.

O avtonomiji slovenske šole

Na pobudo Sindikata slovenske šole bo danes popoldne ob 17. uri v Gregorčičevi dvorani (Ul. sv. Frančiška 20) razprava o avtonomiji slovenske šole.

● Morski akvarij na tržaškem nabrežju bo skozi vse poletje odprt javnosti nepretrgoma od 9. do 19. ure, le ob ponedeljkih bo zaprt. Novi urnik prične veljati danes, 15. maja.

Giovanni Savona sinoči podlegel

Na oddelku za oživljanje tržaške glavne bolnice je sinoči ob desetih izdihnil 23-letni jetnišniški paznik Giovanni Savona po rodu iz Oristana na Sardiniji. Služboval je v zaporih v Ul. Coroneo. Podlegel je strašnim poškodbam, ki jih je zadobil prve minute dne 9. t.m. v avtomobilski nesreči. Avto fiat 128, v katerem se je vozil in sedel ob šoferju, je pod železniškim nadvozom pri Rojanu zaradi brzine treščil v zid in za Giovannija je kazalo, da ne bo preživel zaradi močnega prebitja lobanje. Z njim sta se poleg voznika vozila še dva mladeniča, prav tako jetnišniška paznika. Giovanni je bil ves ta čas v globoki komi.

Glasbena matica se klanja spominu

Rada Simonitija

primorskega skladatelja in opernega dirigenta.

OB ATENTATU NA PAPEŽA

Globok odmev v vseh slojih tržaškega prebivalstva

V določenih krogih se žal pojavljajo tudi politične špekulacije

Vest, da je bil papež Janez Pavel II., hudo ranjen v Vatikanu je predvčerajšnjim močno odjeknila po vsej Italiji in tudi v svetu. Dramatično novico je sicer ublažilo sporočilo zdravnikov, da je papež dobro prestal operacijo in da kljub pridržani prognozi ni v neposredni nevarnosti njegovo življenje.

Reakcije na atentat so si sledile tudi včeraj, mnogo smo jih zabeležili v naši deželi in na Tržaškem. Vse izjave želijo Janezu Pavlu II. naglo okrevanje in ostro obsojajo absurden atentat.

Predsednik deželnega odbora Comelli in predsednik deželnega sveta Colli sta izrekla državnemu tajniku mesta Vatikan mgsr. Casaroliju svojo ogorčenost in prizadetost ob atentatu na papeža. Predsednik Comelli je izrazil bolečino vsega prebivalstva Furlanije - Julijske krajine in želel papežu hitro okrevanje ter da bi mogel v najkrajšem času znova opravljati svoje visoko pastoralno poslanstvo.

Ravno tako je v imenu deželnega svata predsednik Colli izrazil ogorčenost nad atentatom in voščil papežu čimprejšnje okrevanje. Posebno brzojavko je Colli poslal tržaškemu škofu Bellomiju.

Tržaška škofija je včeraj ves dan prejemala izjave ogorčenosti nad atentatom in želje, da bi papež čimprej okreval. Med drugimi so kuriji telefonirali ali brzojavili župan Cecovini, vladni komisar Marrosu, gen. Correale za vojaške kroge na Tržaškem, sindikata CISL in UIL, organizacija katoliških delavcev AC LI, tovarniški svet Italsidra, druge organizacije in zasebniki. Svojo privrženost idealom, za katere se zavzema papež Janez Pavel II., pa so v posebni noti poudarili člani škofijske komisije za mladino.

Deželno vodstvo SSk pa je ob dogodku objavilo naslednjo izjavo: «Ob zločinskem atentatu na papeža Janeza Pavla II., velikega borca za boljše odnose med ljudmi, za obče duhove vrednote in za mir v svetu, izraža vodstvo Slovenske skupnosti iskreno upanje na skorajšnje in popolno okrevanje prvega slovanskega voditelja katoliške Cerkve, da bi tako lahko še dalje izvrševal svoje visoko poslanstvo v svetu. Pri tem Slovenska skupnost poudarja, da prav val nasilja in nestrpnosti, ki je zajel zlasti Italijo in tudi ostali svet, odraža zanikanje tistih vrednot, ki jih tudi papež — kot verski in državni poglavar — tako vneto zagovarja.»

Ob vesti, da je bil papež hudo ranjen se je nemudoma sestal miljski občinski svet, ki mu je predsedoval župan Bordon, prisoten je bil tudi predsednik medžupanskega pastoralnega sveta miljske občine prof. Cuscito. Na posebni seji so vsi načelniki svetovalskih skupin obsodili atentat in deželi papežu čim hitrejše in popolno okrevanje. Med drugim so ostro obsodili vsako vrsto nasilja in izrazili zaskrbljenost nad terorističnimi napadi in to tudi na podlagi novic o atentatorju samem. Govorili so še o tem, da se teroristična nasilja vklapljajo v širši načrt, ki želi destabilizirati Italijo in druge države v svetu.

Tržaška federacija KPI, ki je že predvčerajšnjim ostro obsodila atentat na poglavarja katoliške Cerkve, pa je sinoči v zvezi z dogodkom izdala posebno poročilo, v katerem ugotavlja ugotavlja, da medtem ko doživlja vsa država globoko zaprepadenost ob zločinskem dejanju v Vatikanu, izkoriščajo določeni krogi tudi to priložnost za nesramne politične špekulacije pred skorajšnjim referendumom. In pri tem ne gre le za zločince, kakršen je fašistični kolovodja Almirante, temveč tudi za ljudi in organe javnega obveščanja, za katere bi morala biti resnica prvo in glavno vodilo. Tako so v komentarjih o atentatu na papeža skušali napraviti krivdo za zločinsko dejanje «vzdušju nasilja», ki naj bi ga ob referendumu razvnele laične in demokratične sile, ki branijo zakon 194, vidni voditelj KD Gerardo Bianco, bivši predsednik RAI Mauro Bubbico, «GR 2», organizacija «Comunione e Liberazione» in dnevnik «Avvenire d'Italia».

Deželni odbor odobril zakonski osnutek o razvoju kulture

Deželni odbor je odobril zakonski osnutek o razvoju kulture v deželi Furlaniji - Julijski krajini. Gre za znan osnutek, ki so ga dopolnili tudi na podlagi deželne konference o kulturi v naši deželi, ki je bila v Gorici.

Zakonski osnutek predvideva podporo (v ta namen razpolaga dežela z dvema milijardama lir) za glasbene, gledališke in filmske dejavnosti, za dejavnosti na področju humanističnih in znanstvenih ved in za izjemne prireditve.

Posebno vlogo pripisuje zakonski osnutek občinam in pokrajinam, saj bodo le-te razpolagale z določeno vsoto, ki jo bodo dodelile za kulturne dejavnosti na svojem področju. Zakonski osnutek želi torej nakazati enotnejše smernice za kulturni razvoj.

Po atentatu na premično centralo

Telefonske zveze že obnavljajo

V zvezi z atentatom na premično telefonsko centralo pri Sv. Vidu je vodstvo SIP včeraj sporočilo, da bodo prekinjene telefonske zveze ponovno vzpostavljene že v nekaj dneh, popravila na sami centrali pa bodo trajala predvidoma dva tedna. Vodstvo SIP je predlagalo delavcem, tudi takim, ki nimajo neposrednega opravka z omenjeno centralo, naj bi zaradi referenduma delali tudi v soboto in nedeljo od 7. do 23. ure, sindikalni predstavniki pa na to niso pristali, tudi upoštevajoč dejstvo, da se kategorija že pet mesecev zaman bori za obnovo kolektivne delovne pogodbe. Delavstvo SIP se je včeraj popoldne zbralo na Trgu Unità, kjer je imelo sindikalni shod, na katerem je za enotno sindikalno

V INTERVJUJU ZA DANAŠNJO «UNITÀ»

Deželni tajnik KPI G. Rossetti o variantah za industrijsko cono

Zamisel o lokaciji cone v dolinski občini bi bila težko izvedljiva, glavno besedo pa imata zdaj prizadeti krajevni upravi

Glasilo KPI «L'Unità» objavlja danes zanimiv intervju z deželnim tajnikom stranke G. Rossettijem v zvezi z alternativnima lokacijama za prosto industrijsko cono, ki jo predvideva osimski sporazum, kakršni izhajata iz poročila deželnega odbornika Colonija na zadnji seji posebne komisije za izvajanje osimskih dogovorov. Rossetti, ki je hkrati podpredsednik omenjene komisije, najprej precizira, da se prva varianta nanaša na 50 ha zemljišča v dolini pri Orehu in na nadaljnjih 50 ha v Osapski dolini in da se ta površina nahaja v celoti na območju miljske občine in hkrati na območju EZIT. Druga varianta pa se nanaša na istih 50 ha v Osapski dolini in na nadaljnjih 50 ha v isti dolini, to drugo območje pa leži izven meja EZIT in pripada dolinski občini ter gre pri njem za površino, ki jo splošni regulacijski načrt namenja kmetijstvu.

S tem, da se je deželni odbor opredelil za omenjeni varianti — pravi nadalje Rossetti — je deželna vlada vendarle, čeprav z zamudo, reagirala na stališče, ki ga je jeseni lanskega leta zavzel deželni svet in po katerem naj bi ob zaskrbljenosti tržaškega prebivalstva glede lokacije industrijske cone na Krasu poiskali drugo rešitev, saj je sicer pretila nevarnost, da bi dogovor o sodelovanju postal brezpredmeten. Kolikor mi je znano, je deželni odbor o tem stališču obvestil osrednjo vlado, ki pa mora imeti v rokah, preden bi sprožila morebitna pogajanja z Jugoslavijo, konkretne predloge o novi lokaciji cone.

Če naj se izrečem o novih variantah, bi dejal, da je druga, se pravi varianta, ki se nanaša na dolinsko občino, težko izvedljiva. Vendar poglavitno je, da se sedaj izrečeta zainteresirani občini, in da bo njuno stališče rezultanta širokega posvetovanja s prebivalstvom, posvetovanja, ki naj se izvede na način, ki ga bosta občini imeli za najustreznejšega. Važno je le, da se problem premakne z mrtve točke in da se izognemo napaki, ki jo je zagrešila osrednja vlada s tem, da je svoj čas vsilila določene sklepe z vrha, kar je med tržaškim prebivalstvom povzročilo znane reakcije, ki so bile delno politično napihnjene, delno pa tudi upravičene.

Rossetti se nato dotika možnosti, da bi o tem problemu razpisali referendum tudi v Trstu in naglaša, da se dogovor o gospodarskem sodelovanju nanaša na vso tržaško pokrajino in celo na vso deželo, da pa ne vidi možnosti, da bi ena krajevna ustanova mogla sklepati o urbanističnih in gospodarskih izbirah, ki spadajo v pristojnost drugih občin.

Kar zadeva stališče, ki bi ga mogla zavzeti Jugoslavija do tega vprašanja, Rossetti v intervjuju poudarja, da ZKJ in jugoslovanske vladne oblasti pravilno zahtevajo izvajanja dogovora, ki sta ga podpisali obe državi. Sopodpisnik sporazuma je namreč italijanska vlada in s te strani ni še prišel noben uradni predlog o spremembi lokacije industrijske cone. Prepričan pa sem — pravi na koncu Rossetti — da bo jugoslovanska stran vzela v poštev morebiten alternativen predlog o lokaciji cone, predlog, ki bi imel prednost, da bi bil takoj izvedljiv, z razumevanjem in ob upoštevanju tudi samih jugoslovanskih interesov.

Nevarnost gozdne stekline

Na pobudo zgoniško - občinske uprave so na Repentabru sestali repentabrski župan dr. Colja, devinsko - nabrežinski župan Albin Škrk in zgoniški odbornik za zdravstvo Boris Štrekelj, ki so se pogovorili o nevarnosti, ki jo predstavlja gozdna steklina in o preventivnih ukrepih, ki jih bo treba sprejeti in izvajati na našem Krasu.

Gre za resen problem, saj se je gozdna steklina pojavila v neposredni bližini tržaške pokrajine in predstavlja smrtno nevarnost tako za ljudi, kot za živali. Za odpravo te bolezni pa je potrebno celo 4-5 letno obdobje.

Omenjene tri občine bodo nastopile enotno in izdale odlok županov s podrobnimi navodili. V nabrežinski občini bodo uredili prostor za desetdnevno opazovanje okuženih živali, klateške pse in mačke pa bodo streljali. Pse bodo lastniki lahko vodili le na vrvici in po potrebi bodo imeli tudi nagobčnik. Kršitelje bodo kaznovali z visokimi globami. B. S.

● Na sedežu Časnikarskega krožka bod ojutri ob 18. uri odprli slikarsko razstavo Arriga Polacca.

OB NADALJEVANJU SAMO POSREDNE OSKRBE

POLEMIČNA RESOLUCIJA SPLOŠNIH ZDRAVNIKOV

Za nastali položaj krivijo vlado in deželo

Kot smo poročali včeraj, so splošni zdravniki v tržaški pokrajini med predsinočnjo skupščino sklenili nadaljevati s tako imenovano posredno zdravniško oskrbo. Pacienti morajo torej še naprej sami plačevati preglede (v ambulanti 10.000, na domu 15.000 lir), nakar jim bo dežela povrnila izplačani znesek. Na skupščini so zdravniki tudi sprejeli resolucijo, ki jo ponatiskujemo v povzetku.

Rimska vlada, dežele in združenje italijanskih občin so 31.1.1981 podpisale konvencijo o splošni medicinski praksi, ki bi morala pričeti veljati že 1.1.1981. Z njo so se splošni zdravniki obvezali med drugim, da bodo poskrbeli za višjo zdravniško kvalifikacijo in da si bodo tudi skrčili število pacientov in tako omogočili delo mladim zdravnikom, ki so nezaposleni ali podzaposleni. Sprejeli so tudi odlog roka uveljavitve konvencije do 1. julija 1981, «toda vlada in dežele še vedno vztrajajo pri svojem dvoumnem zadržanju», kar ne daje upati, da bo zdravstvena reforma kmalu izšla iz zdajšnjega zastoja. Zato bodo zdravniki nadaljevali s posredno oskrbo, «ki pacientom ne prinaša nevšečnosti, a z druge strani olajšuje tisto kvalifikacijo zdravstvene dejavnosti, ki jo predvideva neizpeljana konvencija».

Italcantieri bo zgradila dve ladji na premog

Avstralska pomorska družba Bulkships, ki pripada grupi Thomas Nationwide Transport, je včeraj potrdila družbi Italcantieri naročilo za izgradnjo dveh 75-tonskih ladij za prevažanje boksita. Ladji bosta opremljtni z motorji na premog.

Pismo uredništvu

Splav in pluralizem

Prejeli smo in objavljamo:

Spoštovano uredništvo

Podpisana skupina mladih ugotavlja, da Vaš list zavzema do vprašanja referendumov o splavu izrazito enostransko stališče, ostro politizirano, brez čuta za dialog in pluralistično ter objektivno podajanje stališč v naši skupnosti. Podpisani namreč, in mislimo, da nismo osamljeni, menimo, da je vprašanje splava hudo moralno vprašanje.

Kot ljudem in kristjanom nam je življenje osnovna vrednota, splav pa umor še nerojenega bitja, ki se ne more braniti. Mnenja smo, da problema splava ne rešimo s tem, da ga legaliziramo. Ne razumemo, po kakšni logiki naj bi bil obstoj objektivnega zla povod za njegovo legalizacijo. In to naše stališče bi lahko obširno utemeljevali. Zavedamo se, da nekateri problemi, ki jih navajajo zagovorniki obstoječega zakona, dejansko obstajajo, vendar se nam zdi, da je vrednota življenja visoko nad argumentacijami, ki jih Vaš časopis obširno razlaga.

Tako enostransko pisanje lista, ki o sebi trdi, da hoče biti izraz teženj vse slovenske manjšine, je za nas povsem nesprejemljivo.

S spoštovanjem!

Anka Peterlin, Tomaž Simčič, Marijan Kravos, Nevija Žerjal, Martina Slokar, Rudi Cosutta, Marko Tavčar, Klavdija Žerjal, Nadja Maganja in Aleš Brecelj

Na gornje pismo bi lahko odgovorili z različnimi argumenti, vendar bomo le s tistimi, ki nam jih pismo samo ponuja. Predvsem: v nedeljo ne bomo volili za splav pač pa o predlogih Gibanja za življenje in radikalcev za delno odpravo državnega zakona 194, ki ureja pravico do prostovoljnega splava. Ne gre torej za to ali smo za splav ali proti splavu, vprašanje se zastavlja drugače. Zakon 194 skuša reševati to dramatično vprašanje v družbi s tem, da ga pogojuje z vrsto omejitev, da predvideva možnost ukrepanja, da splav ne bi bil potreben, da omogoča brezplačen splav v državni ali pogodbeno vezani bolnišnici (s čimer med drugim varuje socialno šibkejšo žensko pred zatekanjem k mazačem) na podlagi zdravniškega izvida in da v končni fazi prepušča odločitev o tako dramatičnem koraku vendarle ženski sami kot neposredno prizadeti.

Iz tega razloga zagovarjamo in volivcem predlagamo dvakratni NE, kar pomeni ohranitev zakona, za katerega so se v pluralistični konfrontaciji v parlamentu odločile različne politične stranke (KPI, PSI, PSDI, PRI, PLI, PDUP) in ki ima svoje zagovornike tudi v vrstah Krščanske demokracije. Smo torej proti radikalni liberalizaciji splava in obenem proti dejanski prepovedi splava, za kar se zavzema Gibanje za življenje.

Naš časopis ni gluh za pluralizem in prav zato, ker smo za pluralizem, gornje pismo tudi objavljamo. Vendar tudi nismo nek nevtralističen časopis, ker čutimo dolžnost, da se opredeljujemo do vseh vprašanj in o njih izrečemo svoje mnenje, predvsem pa o tistih, ki zadevajo samo bistvo demokratičnosti, družbenega napredka in odkritosti.

Menimo, da zakon 194 nikakor ne krši pravice nikogar in niti kristjanov, da ravnajo po svojem verskem ali moralnem prepričanju, in ga tudi iz tega razloga javno in odkrito zagovarjamo.

ZAKAJ BOM GLASOVAL DVAKRAT «NE»

Nadaljujemo z navajanjem misli in mnenj naših bralcev o nedeljskih referendumih za odpravo obstoječega zakona o prostovoljni prekinitvi nosečnosti.

Nadja Kriščak, upravna tajnica ZSKD: *Mislim, da je bistveno obdržati sedanji zakon, čeprav je v marsičem nepopoln in potreben revizije, kar predstavlja določen demokratični napredek v italijanski družbi. Zelo neumestno se mi pa zdi vmešavanje Cerkve v državne zadeve. Konkretno v tem primeru zakon o prekinitvi nosečnosti ne sili nikogar, da bi splavil; ženska sama odloči, kaj ji je storiti, država pa ji mora nuditi primerne zdravstvene usluge in je ne sme ovirati v njenih odločitvah. Glasovala bom tudi proti predlogu radikalcev, ker menim, da njihov predlog ni realen in da ima tudi malo možnosti, da bi prodrl. Vsekakor je najmanjše zlo, da ostane v veljavi sedanji zakon.*

* * *

Slava Čebulec - Katra, bivša aktivistka: *Kot starejša ženska se bom v primeru referendumov o splavu izrekla z dvakratnim «ne» predvsem iz solidarnosti do mlajših žensk. Jasno mi je, kaj mora pretrpeti ženska, ki v določenem trenutku svojega življenja proti svoji volji zanosi; starejša generacija je v takih primerih imela izredno velike težave. Mislim, da je sedaj nujno omogočiti ženski prosto izbiro glede svojega materinstva. Ženske, ki so zaradi mazaškega splava umrle, nas opozarjajo, da se taki primeri ne smejo več ponoviti.*

Zato se mi zdi nevzdržno ravnanje tistih, ki še nastopajo proti prekinitvi nosečnosti in se ne ozirajo na dejstvo, da je splav tragična realnost, katere žrtev je vedno ženska. Toliko slišimo govoriti o krščanski ljubezni: ali bi ne bila dolžnost vsakega katoličana ta, da bi se tudi v teh tragičnih primerih postavil na stran šibkejšega in tlačenega — ženske?

Ne smemo prezreti niti socialnega vidika tega problema: bogatejše ženske so vedno lahko prekinjale nosečnost z zdravniško pomočjo v kakšni privatni kliniki v Italiji ali na tujem: prave žrtve ilegalnih splavov so bile večinoma ženske revnejših slojev. Ali naj se to sedaj ponovi?

* * *

Igo Radovič, psiholog: *Zame je splav le ekstremna možnost: prav bi bilo, da bi bila ženska in moški primerno seznanjena z raznimi kontracepcijskimi sredstvi. Vsekakor pa mora splav opraviti zdravniško osebje, ženski mora biti zajamčena vsa zdravniška pomoč.*

Kar se tiče predloga radikalcev mislim, da rešitev tega perečega problema ni v večji liberalizaciji, ampak v večji sensibilizaciji širših množic, da bi do splava ne prišlo. Tega ne govorim iz kakršnihkoli moralnih predsodkov, temveč iz prepričanja, da je splav za fizično in psihično zdravje ženske vsekakor nekaj travmatičnega, negativnega.

* * *

Pavel Colja, repentabrski župan: *Poleg splošnih argumentov, ki jih vsi navajajo, kot so svoboda ženske, da sama izbira in da splav ščiti in ureja ustrezen zakon, me moti predvsem protislovnost Gibanja za življenje, ki naj bi se borilo za življenje, se pa sploh ne ozira na zapuščene otroke, brez vzgoje, ki so že pri življenju in ki jih ponekod malodane prodajajo. Z ene strani misli Gibanje za življenje ščititi žensko, z druge strani pa bojkotira delovanje konzultorijev in preventivno spolno vzgojo. Volil bom dvakrat ne, ker tudi predlog radikalcev ne ustreza realnosti italijanske družbe. Splav mora biti zakonito urejen, anarhija je nedopustna.*

Legaliziran splav je po mojem neka, pravilnega, v 20. stoletju neka napredna družba ne more izgubiti takega zakona. Zakon 194 se mi zdi zadovoljiv, čeprav bi ga bilo treba izpopolniti. V pravih pogojih t.j. z ustrezno spolno vzgojo, s širjenjem kontracepcije, ko bi bilo torej manj splavov, bi lahko prišlo do liberalizacije zakona.

Mislim pa, da je pri teh referendumih zelo napeto politično ozadje. Ko bi zmagal da, bi vlada verjetno padla zaradi konflikta med laičnimi in katoliškimi silami. In v tem trenutku ima vlada resnejše probleme, ki jih mora reševati.

Slovenski zamejski javnosti sporočamo, da je v Ljubljani nenadoma umrl

RADO SIMONITI

slovenski primorski skladatelj, operni dirigent in ustanovitelj slavnega partizanskega zbora «Srečko Kosovel».

SLAVA NJEGOVEMU SPOMINU!

Slovenska kulturno - gospodarska zveza

Umrl je

RADO SIMONITI

Dirigent, skladatelj, sin goriških Brd

Njegovemu spominu se klanja

Zveza slovenskih kulturnih društev

Trst, 15. maja 1981

+

Zapustila nas je naša draga mama, nona in pranona

KATARINA KRALJ

Pogreb bo danes, 15. maja, ob 12.15 iz mrtvašnice glavne bolnice v trebensko cerkev.

Žalostno vest sporočajo hčeri, sin, vnuki in pravnuki

Trebče, Gropada, Katinara, Mislinje, 15. maja 1981

Sporočamo, da je v tržiški bolnišnici po daljši bolezni preminil naš dragi

CARLO COLONI - KLUN

(Carlucci)

Pokopali ga bomo danes, 15. t.m., ob 15. uri na pokopališču v Nabrežini. Pogrebni sprevod bo krenil ob 14.30 iz mrliške veže bolnišnice v Tržiču.

Žena Milka, hči Katerina z družino, sestra Norma z družino ter sestra Fioretta

Tržič, Nabrežina, 15. maja 1981

Žalovanju se pridružujeta družine Coloni, Toscani, Argiolas in Sudič.

15. 5. 1945 15. 5. 1981

Ob 36. obletnici smrti

VIDA SANCINA

se ga s hvaležnostjo spominjata

žena Zora in hči Miranda

Krmenka, 15. maja 1981

Gledališča

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE V TRSTU

IVAN MRAK

PROCES

himnična trilogija

Danes, 15. maja, ob 20.30 v cerkvi pri Sv. Ivanu
jutri, 16. maja, ob 20. uri v cerkvi v Žabnicah
v nedeljo, 17. maja, ob 15.30 v cerkvi v Gornjem Tarbilju

DANIEL L. COBURN

PARTIJA REMIJA

tragikomedija v dveh dejanjih

Jutri, 16. maja, ob 20.30 v gledališču France Prešeren v Boljuncu

VERDI

Danes, 15. t.m., ob 20.30 (za red A) in **jutri, v soboto, 16. t.m., ob 18. uri** (za red B) peti oziroma šesti koncert spomladanske simfonične sezone. Dirigent Massimo de Bernart, solist - violist Bruno Giuranna. Na programu G. Martuccijev «Nocturno» in koncert za violo in orkester Williama Waltona, v drugem delu pa trije odlomki iz Debussyjeve suite «Iberia».

Pri blagajni gledališča prodaja razpoložljivih vstopnic za oba koncerta.

AVDITORIJ

Danes ob 20.30 (red prost) komedija «Un sial per Carlotta» v tržaškem narečju. Glasba Nini Perno, režija Francesco Macedonio. V abonmaju odrezek 8.

Kino

Ariston 16.00—22.00 «Tre fratelli». Režija Francesco Rosi.
Eden 17.00 «Black cat». Prepovedan mladini pod 14. letom.
Ritz 18.00—22.15 «Il minestrone». R. Benigni, F. Citti, G. Gaber.
Excelsior 17.00 «Taxi driver». Prepovedan mladini pod 14. letom.
Grattacielo 17.00 «Manidù uno squalo ribelle, un indigeno selvaggio, un fiore di ragazza».
Fenice Zaprto.
Aurora 16.30 «Laura, primizie d'amore». Prepovedan mladini pod 14. letom.
Cristallo 17.00 «L'impero della lussuria». Prepovedan mladini pod 18. letom.
Vittorio Veneto 16.30 «Julie blue porno story». Prepovedan mladini pod 18. letom.
Capitol 16.30 «Ricomincio da tre».
Moderno 15.30 «L'ultimo squalo».
Lumiere 16.30 «Inferno?» Prepovedan mladini pod 14. letom.
Mignon 15.30—21.00 «Candy, Candy e Terence per sempre uniti». Drugi del.
Nazionale 15.45—22.15 «Christina la porno seduttrice». Prepovedan mladini pod 18. letom.
Filodrammatico 14.30 — 22.00 «Lo specchio del piacere». Prepovedan mladini pod 18. letom.
Radio 16.30 «Sesso infuocato». Prepovedan mladini pod 18. letom.

Pozornost miljske občinske uprave do Slovencev

V okviru posvetovanj miljske občinske uprave s prebivalstvom glede osnutka občinskega proračuna, je bilo pred dnevi srečanje med upravitelji in Društvom Slovencev miljske občine. Na srečanju so seveda pregledali proračun, člani slovenskega društva iz Milj pa so vnesli seveda tudi nekaj novih predlogov, ki so zadevali predvsem stanje slovenske šole, kmetijstvo, pa tudi vprašanje povezave ostalih krajev miljske občine, ki so pretežno slovenski

Na srečanju je nato tekel govor o slovenskem šolskem centru, kjer je treba dovršiti še dvorišče in igrišče, pa tudi o drugih pomembnih zadevah, ki se neposredno dotikajo problemov slovenske narodnostne skupnosti v miljski občini. Upravitelji so v glavnem vse izrečene predloge sprejeli, kot tudi predlog, da bi bilo treba zaposliti v občini še več uradnikov oziroma operaterjev, ki obvladajo slovenščino. Pomembno je tudi, da je bil sprejet predlog za ustanovitev prvega odseka slovenske nižje srednje šole, kar pa je bilo vključeno v splošni štiriletni razvojni načrt.

DRUŠTVENA GOSTILNA NA OPČINAH

SKLICUJE

REDNI LETNI OBČNI ZBOR

ki bo v društvenih prostorih Proseška ul. 39, dne 17. maja, ob 9. uri v prvem sklicanju in

v ponedeljek, 18. maja,

ob 20.30 v drugem sklicanju.

DNEVNI RED: 1. poročila upravnega odbora
2. volitve novega odbora
3. razprava in razno

Vabljeni vsi člani

ZSKD

Zveza slovenskih kulturnih društev

priredi jutri, 16. maja, ob 18. uri in v nedeljo, 17. maja, ob 17. uri v Kulturnem domu v Trstu

revijo otroških in mladinskih pevskih zborov

NAŠA POMLAD - 81

Predprodaja vstopnic na sedežu ZSKD, Ul. sv. Frančiška 20/II. ter uro pred predstavo pri blagajni Kulturnega doma.

Razna obvestila

Združenje za zaščito Občin sklicuje v nedeljo, 17. t.m., ob 10. uri v Finžgarjevem domu na Opčinah, Narodna ul. 89 **redni občni zbor.**

Družinska posvetovalnica Repentabor organizira danes, 15. t.m., ob 20. uri v domu Albina Bubniča **javno srečanje o referendumu za splav.** Vabimo vse, da se srečanja udeležite.

Narodna in študijska knjižnica v Trstu sporoča, da zadnja Gazzetta dei concorsi (štev. 9) objavlja prosta mesta, ki so jih razpisali: Prosvetno ministrstvo: za univerzitetne tehnike, pomočnike, š. sluge idr.; Notranje ministrstvo: za sekretarje raznih stopenj idr.; Pošta in telekomunikacije: za tehnike, pismonoše, strojepisce idr. Poleg teh so razpisani še razni deželni natečaji. Gazzetta je na voljo obiskovalcem v knjižnični čitalnici.

Zadruga «Naš Kras» obvešča svoje člane, da bo **občni zbor zadruge jutri, 16. maja, ob 20. uri** v Kraški hiši.

Občina Dolina razpisuje javni natečaj za mesto specializiranega instalaterja. Rok razglasa zapade 23 maja t.l. ob 12. uri Zainteresirani si lahko ogledajo razglas na občinski oglasni deski in dobijo vse informacije v občinskem tajništvu v uradnih urah.

Kloba - sanje bo predstavila satirična trojka B. Kobal, S. Verč in A. Vodopivec v društveni dvorani KD «Slavko Škamperle» - Vrdelska cesta 7 - stadion «1. maj» - Sv. Ivan, v ponedeljek, 18. t.m., ob 20.30. Vabljeni!

Združenje za zaščito Občin bo imelo v nedeljo, 17. maja, ob 10. uri redni letni občni zbor v Finžgarjevem domu v Narodni ulici 89. Poleg poročila upravnega odbora obsega dnevni red še razpravo o urbanistiki, o prometnih zvezah in javnih prevoznih sredstvih, o prvi pomoči in zdravstvenih storitvah ter o pokopališču.

Razstave

Slovenski klub in foto krožek Trst 80 vabita na ogled fotografske razstave članov krožka, ki je v Gregorčičevi dvorani, Ul. sv. Frančiška 20, ob uradnih urah in zvečer.

V Občinski galeriji, Trg Unità razstavlja svoja dela Livio Officia.

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA S.P.A.
TRST - ULICA F. FILZI 10 - tel. 64-140

14. 5. 1981

Ameriški dolar	1125.—
Funt šterling	2380.—
Irski funt šterling	1810.—
Švicarski frank	544.—
Francoski frank	207.—
Belgijski frank	29,75
Nemška marka	495.—
Avstrijski šiling	69,75
Kanadski dolar	935.—
Holandski florint	445.—
Danska krona	156.—
Švedska krona	230.—
Norveška krona	200.—
Drahma	19.—
Mali dinar	29.—
Veliki dinar	29.—

MENJALNICA vseh tujih valut

TPPZ «P. TOMAŽIČ»

POZOR TPPZ PINKO TOMAŽIČ

danes zvečer odpadejo vaje orkestra in zbora. Vsi ob 19. uri na Trg Unità, da podpremo boj za ohranitev zakona 194.

Generalka za nastop v Avditoriju bo v petek, 22. maja, ob 19. uri orkester, ob 20.30 zbor in orkester.

Izleti

SPDT prireja to nedeljo, 17. t.m., izlet na Trstelj nad Vipavsko dolino ob priliki srečanja zamejskih planinskih društev s člani PD Nova Gorica. Izlet bo z osebnimi avtomobili, zbirališče ob 9. uri pred tržaško sodno palačo (Foro Ulpiano), ali ob 9.20 pred restavracijo «Furlan» na Repentabru. Vabljeni!

Starejši planinci SPDT priredijo v nedeljo, 17. maja, izlet na Slavnik. Zbirališče ob 8.10 na avtobusni postaji, odhod ob 8.20 z avtobusom, ki pelje na Reko, do Markovščine. Povratek z istim avtobusom.

Društvo slovenskih upokojencev v Italiji organizira 29. maja enodnevni avtobusni izlet na otok Krk z ogledom mesteca Krk in Vrbnika. Vpisovanje na sedežu društva v Ul. Cicerone danes, 15. maja, od 10. do 12. ure.

Združenje Union Podlonjer priredi enodnevni izlet dne 17. maja v Kumrovec z ogledom rojstne hiše tov. Tita in muzeja. Kosilo bomo imeli v Krškem. Informacije in vpisovanje na sedežu, Ul. Valdirivo 30, telefon 64459.

Devinsko-nabrežinska sekcija SSk priredi 23. in 24. maja dvodnevni izlet v Kranjsko goro, na Vršič, k izviru Soče in v Dolino Trente. Vpisuje Antek Terčon (209-509), O. Žbogar (208-592) in M. Kralj (200-310 ali 200-771).

KD Valentin Vodnik iz Doline priredi v nedeljo, 31. t.m., enodnevni izlet v Kumrovec in Donjo Stubico. V Kumrovcu si bodo izletniki ogledali rojstno hišo tov. Tita in mladinski dom, v Gornji Stubici pa muzej kmečkih uporov in spomenik Matiji Gubcu. Cena izleta 23.000 lir. Vpisovanje še naprej sprejemajo Fabio Smotlak, Anaroža Slavec in Boris Pangerc.

Mali oglasi

telefon (040) 79 46 72

WINDSURFE originalne, nove, katerih maloprodajna cena je 900.000 lir dobite pri Čupi za 550.000 lir. Za informacije telefonirajte na št. 212-267.

TRŽAŠKA kreditna banka sprejme v službo telefonista/ko. Pogoji kandidatov: 1. diploma nižje srednje šole; 2. opravljena vojaška služba; 3. popolno obvladanje slovenskega in italijanskega ter po možnosti kakega tujega jezika; 4. starost do 35 let; 5. italijansko državljanstvo. Pri sprejemu v službo bodo imeli prednost invalidi. Lastnoročno napisane prošnje oddati do 31. maja 1981 Tržaški kreditni banki, Ul. Filzi 10, Trst.

OSMICO je odprl Mirko Figelj v Štmavru pri Gorici, Villavasi, štev. 2. Toči belo in črno vino.

PROFESORICA slovenskega jezika iz Nove Gorice lektorira slovenske diplomske naloge hitro in ugodno. Za dogovor kličite telefonsko št. (003865) 24303 v večernih urah.

IŠČEMO hišno pomočnico za pomoč v gospodinjstvu. Odlični pogoji. Telefonirati v popoldanskih urah na št. 794664.

DAJEM V NAJEM tri sobe za urade v strogem centru Gorice (opremljene ali pa ne). Prošnje zainteresiranih sprejema uredništvo PD v Gorici (Ul. XXIV Maggio 1/I), telefon 833-82.

HIŠNO pomočnico iščeta priletni sestri, ki želita družbo. Nudita hrano in prenočišče ter avtonomijo pri delu. Telefonirati na štev. 43895.

PRODAJAM kokoši nesnice pet mesecev stare. Jožef Peric — Peč št. 50, telefon 882-057.

OSMICO je odprl Pepe Dacov iz Doberdoba — Rimska ulica. Toči belo in črno vino lastne proizvodnje.

NA CESTI Vižovlje - Mavhinje prodam nezazidljivo zemljišče veliko 600 kv. m. Telefon 209-276.

OSMICO je odprl Angel Kraljič — Prebeneg 73. Toči belo in črno vino.

Včeraj - danes

Danes, PETEK, 15. maja

ZOFIJA

Sonce vzide ob 5.34 in zatone ob 20.29. — Dolžina dneva 14.55. — Luna vzide ob 16.55 in zatone ob 4.22.

Jutri, SOBOTA, 16. maja

JANEZ NEP.

Vreme včeraj: najvišja temperatura 18,7 stopinje, najnižja 13,5, ob 18. uri 18 stopinj, zračni tlak 1014,9 mb ustaljen, veter 4 km na uro zahodnik, vlaga 69-odstotna, nebo pooblačeno, morje skoraj mirno, temperatura morja 15,2 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

RODILI SO SE: Sara Koch in Matteo Pavlica.

UMRLI SO: 65-letni Marcello Sternad, 79-letna Giovanna Flego vd. Toffoli, 70-letni Bruno Lavarin, 67-letna Carolina Cesnik, 63-letni Romano Peterin, 65-letni Giovanni Milani, 82-letni Angelo Patti, 50-letni Angelo Tedeschi, 49-letni Bruno Rossi, 92-letna Caterina Kralj vd. Carli, 82-letni Bruno Fonda, 75-letni Simeone Filippini.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN
(od 8.30 do 20.30)

Ul. Mazzini 43, Ul. Tor S. Piero 2, Ul. Felluga 46, Ul. Mascagni 2 **(od 8.30 do 13. in od 16. do 20.30)** Ul. Giulia 1, Ul. S. Giusto 1.

NOČNA SLUŽBA LEKARN
(od 20.30 dalje)

Ul. Giulia 1, Ul. S. Giusto 1.

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA

Nočna služba od 20. do 8. ure tel. 732-627, predpraznična od 14. do 21. ure in praznična od 8. do 20. ure, tel. 68 441.

LEKARNE V OKOLICI

Boljunec: tel. 228 124; Bazovica tel. 226-165; Opčine: tel. 211 001; Prosek: tel. 225-141; Božje polje Zgonik: tel. 225 596; Nabrežina: tel. 200-121; Sesljan: tel. 209-197; Žavlje: tel. 213-137; Milje: tel. 271-124.

ZA DVAKRATNI NE NA REFERENDUMU

Stranke KPI, PSI, PSDI, PRI, PLI, PDUP za ohranitev zakona 194 o urejanju splava

Ne gre za izbiro med življenjem in smrtjo, ampak za politično ureditev, ko jo važnemu vprašanju daje laična država

Pokrajinski tajniki KPI, PSI, PSDI, PRI, PLI, PDUP so na včerajšnji tiskovni konferenci v Gorici obrazložili objavo skupnega poziva na volivce, zakaj naj na nedeljskem referendumu dvakrat glasujejo NE na zeleni in oranžni glasovnici, se pravi, da glasujejo za ohranitev zakona 194, ki ga je maja 1978 odobril parlament. S tem zakonom je končno splav prenehal biti protizakonito dejanje, uvedli so preventivne ukrepe proti zanositvi, ženski je država dala možnost, da splavi v okviru socialne strukture, ki jo je osvobodila in zmanjšala travmatičnost dejanja.

V naši deželi je v letu 1979 bilo 3.900, lani pa 5.100 splavov. V prvih mesecih 1981 se kaže težnja po zmanjšanju v primerjavi z lanskim letom. Lani so hkrati zabeležili 10.731 rojstev, kar pomeni, da sta na vsak splav dva novorojenčka. Če splav z zakonom ne bi bil urejen, bi imeli vsako leto 5.000 zločink, ki bi jih zakonsko preganjali, če bi obveljale zahteve tako imenovanega «Gibanja za življenje».

Če bi zmagali «da», bi imeli v naši deželi na leto 5.000 ilegalnih splavov, ženske bi splavile v nelegalnih pogojih, pri mazačih, potrošile pa bi tisoče milijonov lir, ki bi šle v roke zasebnim zdravnikom ali mazačem. Tako je bilo od nekdaj in do leta 1978, toda omikana država tega ne sme več dovoliti, če hoče žensko postaviti v enakopraven položaj dostojnega državljana.

Kot primerjavo so navedli podatek, da je prav sedaj v Španiji v teku bitka za legalizacijo splava in je pred sodiščem 432 žensk in zdravnikov, ki so se zavestno izpostavili nevarnosti, da so obsojeni na 20 let zapora, samo da bi tudi v svoji državi odpravili srednjeveški odnos do ženske.

Pokrajinski tajniki so pozvali javnost, da atentat na papeža ne sme vplivati na omikan in strpen potek referendumov, in obsodili tiste, ki so v tako občutljivem trenutku predvolilne kampanje dogodek začeli izkoriščati za svoje politične cilje. Dodali so, da referendum ni izbira med življenjem ali smrtjo, ampak odločitev za zakon sprejet v parlamentu, s katerim laična država, kakršna je naša, na najbolj možen human način urejuje od nekdaj in tudi danes zelo razširjen pojav.

Priprave na letošnje mladinske delovne akcije

Mladina v Novi Gorici in Tolminu se že pripravlja na poletne mladinske delovne akcije 81.

OK ZSMS Nova Gorica bo letos poleti poslal svojo brigado «Simon Gregorčič» na štiri mladinske delovne akcije, od katerih bo ena zveznega, tri pa republiškega značaja. Mladi iz Nove Gorice bodo prisotni na MDA Bosanski brod (zvezna) v republiki Bosni - Hercegovini in sicer od 7. junija do 4. julija. Nato pa še na republiških akcijah MDA «Istra 81» pri Kopru (od 28. junija do 18. julija), na MDA Brkini 81 v Tatrah (od 19. julija do 8. avgusta) ter na MDA Bela Krajina 81 na Dolenjskem (od 9. avgusta do 30. avgusta).

Naj k temu še dodamo, da bo letos OK ZSMS Nova Gorica poslal tudi svojo pionirsko brigado (mladi do 16. leta starosti). Kraj in izmena, v kateri bo sodelovala novogoriška brigada nista še znana.

OK ZSMS Tolmin pa bo letos poslala svojo brigado na MDA «Jasenovac 81» v Bosno in sicer od 6. junija do 4. julija.

Naj pri tem še dodamo, da bo v Kobaridu že šesto leto zapored čez celo poletje MDA Posočje 81; na novogoriškem območju pa MDA Kras 81 pri Selah na Krasu.

OK ZSMS Nova Gorica ter Tolmin vabita mlade iz zamejstva, da se tudi letos vključijo v njihove brigade tako za zvezne akcije, kot tudi republiške. Še posebej vabljeni mladi do 16. leta starosti v pionirsko novogoriško brigado. Zainteresirani naj se obrnejo na mladinski odbor SKGZ v Gorici (Ulica Malta 2 — telefon 84-644) in v Trstu (Ulica sv. Frančiška 20 — tel. 744-249).

Števerjansko prosvetno društvo «Briški grič» se zahvaljuje vsem, ki so kakorkoli sodelovali pri uspehu 2. pohoda Števerjan - Gonjače - Števerjan, še posebej darovalcem pokalov.

Razna obvestila

Rok za prijavo za sodelovanje na 6. turnirju Mladinskega centra, ki bo ob koncu meseca v dijaškem domu v Gorici, poteče jutri, 16. t.m. Prijave sprejemajo na sedežu ZSŠDI v Gorici ter v dijaškem domu.

REAKCIJE NA ATENTAT NA PAPEŽA

VZTRAJNO UVELJAVLJATI STRPNOST IN PAMET

Vzroke in posledice nesmiselnega dejanja sta ocenila Cumpeta in Paiza

Atentat na poglavarja rimskokatoliške Cerkve in Vatikana, papeža Janeza Pavla II., je globoko odjeknil tudi po vsej goriški pokrajini. Pokrajinski predsednik Cumpeta ob tem žalostnem dogodku ugotavlja, da je bilo v zgodovini malo primerov nasilja nad papeži, če pa so bili, so bili znak globokih razhajanj, fanatizma in nestrpnosti. Tudi naša družba, ki se zdi omikana in strpna, je polna slepe nestrpnosti in smrtnega besa. Tokrat je bil cilj tega sovraštva človek, ki skoraj vsak dan proglaša vrednote miru in ljubezni med ljudmi, pravi Cumpeta in ugotavlja, da danes ni več nihče varen, medtem ko se je v množice in velika urbana naselja vgnezdilo slepo nasilje. Zaradi sredstev množičnega obveščanja takšen dogodek planetarne razsežnosti, ljudje spremljajo z indiferentnostjo in abstraktnim začudenjem. Zato je bolj kot ogorčenje, pravi Cumpeta, je danes potreben nov napor za višjo stopnjo civilizacije, potrebno je vztrajno uveljavljanje strpnosti in pameti.

Pokrajinski tajnik KPI Paiza v svojem pismu trdi, da predstavlja atentat na papeža hud napad na civilizacijo, demokratično življenje in sožitje med ljudstvi. Stranka poziva delavce in vse demokrate, da se zavarujejo pogoji za omikano in demokratično sožitje. Vsako provokacijo in vsak poskus pretiravanja je potrebno zavrniti s prepričanim angažiranjem vsakega demokrata, potrebno je razdvajanje premostiti z uporabo pameti, z medsebojnim razumevanjem in z uporabo omikane diskusije. S temi čustvi poziva KPI k delu za bližnji referendum.

Danes še zadnja zborovanja o referendumih

Osrednje zborovanje pokrajinskega odbora za ohranitev zakona št. 194 bo danes, ob 17.30 v Gorici, na Verdijevem korzu v bližini ljudskega vrta. Govorili bodo prof. Silvio Cumpeta, predsednik pokrajinske uprave, Rosaria Didato Busolini ter Bianca Ledri. Po zborovanju bo nastopila še skupina «Il canzoniere popolare di Aiello».

Drevi ob 20.30, bo zborovanje tudi v Sovodnjah in sicer pred županstvom. Prireja ga Ženski iniciativni odbor za Goriško ter lista Občinske enotnosti.

Kino

Gorica

VERDI 18.00—22.00 «Mano lesta». Tomas Millian in Giovanna Ralli.
CORSO 17.15—22.00 «Incontri ravvicinati del terzo tipo — edizione speciale». F. Truffoud.
VITTORIA 17.00—22.00 «I porno incontri». Prepovedan mladini pod 18. letom.

Tržič

EXCELSIOR 18.00—22.00 «La settimana al mare».
PRINCIPE 18.00—22.00 «Ricominciamo da tre».

Nova Gorica in okolica

SOČA 18.00—20.00 «Dva super policaja». Italijanski film.
SVOBODA 18.00—20.00 «Trije kondorjevi dnevi». Ameriški film.
DESKLE 19.30 «Razbito steklo». Ameriški film.

Prispevki

Namesto cvetja na grob Slavka Ferfolje daruje N. N. 10.000 lir za KD Jezero iz Doberdoba.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI

Danes ves dan in ponoči je v Gorici dežurna lekarna Baldini, Korzo Verdi 57, tel. 84879.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU

Danes ves dan in ponoči je v Tržiču dežurna lekarna bolnišnice, Ulica Terenziana 26, tel. 44-387.

OPTIMISTIČNE NAPOVEDI V STAREM RUDARSKEM MESTU

V Idriji bodo še pridobivali živo srebro ker je njegova cena zopet rentabilna

Idrija je po zalogah živega srebra na desetem mestu na svetu, prepričani pa so, da so tam okrog še nova nahajališča - V Cerknem so odkrili nahajališča bakra s sledovi zlata in drugih redkih kovin

Novo osnovno šolo v Idriji, ki jo bodo odprli še ta mesec, so morali graditi na poseben način in upoštevajoč izvirne varnostne predpise, da se poslopje ne bi začelo pogrezati. Spodaj v nedrjih zemlje je namreč rudišče živega srebra. Sploh pa celotna Idrija pokriva območje bogato z rudo. Živega srebra sicer ne pridobivajo že pet let, ker so tedaj cene na mednarodnih trgih zdrknile na tako raven, da pridobivanje ni bilo več donosno. Toda sedaj so se razmere začele spreminjati in v najstarejšem rudarskem mestu Jugoslavije z upanjem zro v prihodnost.

Sodeč po dosedanjih raziskavah imajo v Idriji 10 odstotkov svetovnih zalog živega srebra. Gre za kakih 450 tisoč ton in te zaloge bi ob sedanji tehnologiji izkoriščanja zadoščale za prihodnjih 100 let. V Idriji so namreč povprečno nakopali od 300 do 320 tisoč ton živega srebra letno oziroma pridobili 500 ton te plemenite kovine. Vsi znaki pa kažejo, da so dejanske zaloge še večje, vendar jih bodo morale potrditi raziskave, ki jih bodo kmalu obnovili. Opravljali jih bodo strokovnjaki Geološkega zavoda iz Ljubljane, financirala pa Raziskovalna skupnost Slovenije.

Gre za spodbudna dejstva, če upoštevamo, da se proizvodnja živega srebra v drugih državah zmanjšuje. Spričo pomanjkanja rude bodo menda kmalu zaprli sloviti rudnik Almaden v Španiji. Sovjetska zveza pa že potrebuje več živega srebra, kot pa ga sama pridobi. Zato je ustavila izvoz in bo morda živo srebro kmalu začela uvažati iz drugih predelov sveta. Strokovnjaki ob tem poudarjajo, da doba živega srebra še ni minila in da to kovino uporabljajo tudi v sodobni znanosti in tehnologiji. Zaradi večjega povpraševanja so cene spet začele naraščati. Medtem ko je, denimo, leta 1955 jeklenka živega srebra na mednarodnih trgih veljala komaj 80 dolarjev, sedaj stane že 450 dolarjev. Računajo na, da se bo cena postopno dvignila celo na tisoč dolarjev za jeklenko.

Kljub vsemu pa v Idriji ne morejo takoj obnoviti pridobivanje živega srebra. Stroški za ponovno odprtje rudnika bi namreč znašali okoli 50 milijard starih dinarjev, in sicer z obstoječimi napravami in tehnologijo, toliko denarja pa v kratkem času ne morejo zbrati. Zdaj sicer ni več dvoma, da bodo rudnik ponovno odprli, toda šele v obdobju okoli leta 1985. Veliko časa bodo zahtevale priprave, zlasti pa bodo morali zbrati denar. V rudniku bodo uvedli sodobno tehnologijo, tako da bo obnovitev pridobivanja živega srebra stala okoli 100 milijard starih dinarjev. Načrtujejo, da bi obnovljeni rudnik zaposloval okoli 300 rudarjev, ki pa bi zaradi modernejših naprav in tehnike pridobili prav toliko živega srebra, kot so ga ob zaprtju rudnika leta 1975. Tedaj je bilo v Idriji zaposlenih tisoč rudarjev, ki pa so jih v petih letih zaposlili v drugih tovarnah, bodisi v Idriji, kot v Spodnji Idriji, Cerknem in v Godoviču. Ostali so le tisti rudarji oziroma tehniki, ki vzdržujejo naprave in zunanje obrate, tako da bo proizvodnjo moč obnoviti.

Rudarstvo bo skratka še dajalo pečat in značaj Idriji, čeprav se bo razvijalo ob drugih dejavnostih, ki so jih medtem razvili. Gre zlasti za lesno in kovinsko industrijo. Nova doba za rudarstvo se obeta tudi zaradi nahajališč urana, ki so jih odkrili na območju, ki se razteza od Idrije proti Žirovskemu vrhu. V smeri proti Cerknem pa so odkrili znatna nahajališča bakrene rude, s sledovi zlata, srebra in še ene precej neznane redke in dragocene kovine, ki se imenuje cirkoni. Na območju Cerkna bi lahko pridobili toliko bakra, da bi pokrivali celotne slovenske potrebe v prihodnjih desetih letih. Vendar bi odprtje tega rudnika stalo približno 30 milijard starih dinarjev in toliko sredstev za zdaj nimajo. Toda v Idriji opozarjajo, da bodo kljub finančnim težavam rudnik v Cerknem v krajšem ali daljšem časovnem razdobju gotovo odprli.

Bodočnost Idrije bo torej še zmeraj povezana z rudarstvom, to je z živim srebrom, uranom, bakrom in tudi z drugimi plemenitimi kovinami. V rudarsko območje pa se bo vključevalo, kot omenjeno, tudi Cerkno. Predsednik Izvršnega sveta občine Idrija magister Marijan Groff, je v pogovoru za «Primorski dnevnik» povedal, da bodo živo srebro pridobivali v dnevnem kopu, ki ga bodo odprli na področju imenovanem Pront. Obnovili bodo nadalje delo v starem rudišču in odprli novo rudišče na tistem delu Idrije, ki se imenuje Ljubevče. Groff je posredoval tudi nekatere zanimive podatke iz preteklosti, ki se nanašajo na pridobivanje živega srebra. Legenda pravi, da je rudnik odkril škafar v času odkritja Amerike, to je 1942. leta. V želji po zaslužku in bogastvu je idrijski rudar vse globje v griče in hribe, žgal rudo in se boril za obstanek. Izračunali so, da je, upoštevajoč sedanje cene, izsesal iz nedrij zemlje za okrog milijardo 500 milijonov dolarjev živega srebra, ali povprečno za 4 milijone dolarjev letno. Toda v zemlji na Idrijskem je še veliko rude in torej bogastva, in to upoštevajo tudi pri načrtovanju prihodnjega razvoja občine.

Poletni urnik javnih lokalov

Združenje goriških trgovcev obvešča, da stopa danes v veljavo poletni urnik javnih lokalov, ki morajo biti odprti od 7. do 12. ure, fakultativno pa od 5. ure zjutraj do ene ure ponoči. Lastniki imajo nadalje možnost, da lokale odprejo eno uro kasneje kakor določa obvezni urnik ter da jih zaprejo eno uro prej. Prav tako imajo lastniki in upravljalci možnost dveurnega opoldanskega počitka. Kavarne, bari in navadne gostilne lahko zaprejo od 13. do 15. ure, restavracije pa od 15. do 17. ure.

Posebna določila veljajo tudi glede uporabe različnih elektronskih aparatov in juke boxov. Uporaba je dovoljena med 9.30 in 23. uro. Ne smejo pa se uporabljati med 13. in 16. uro.

KDAJ REŠITEV KRIZE V COTONIFICIO TRIESTINO?

DEŽELA PREDLAGA PREDČASNO UPOKOJITEV 300 DELAVCEV

Še vedno ni na razpolago stvarnega načrta za obnovitev proizvodnje - Novo srečanje med De Carlijem in sindikati pred koncem meseca

Že dalj časa je slišati govorice o predčasni upokojitvi okrog 300 delavcev tekstilne tovarne v Podgori. V sredo pa so o tem vprašanju razpravljali na sestanku med deželnim odbornikom za trgovino in industrijo De Carlijem ter sindikalnimi predstavniki. V bistvu predlaga dežela, kakor smo izvedeli iz ust udeležencev sestanka, predčasno upokojitev za okrog 300 delavcev in to na podlagi zakona št. 155 (v pokoj naj bi odšli moški starejši od 55 let ter ženske starejše od 50 let). Šele nato bi se pogovarjali o načrtu ponovne obnovitve proizvodnje v tovarni, za kar se menda zanima skupina treh tekstilnih industrijcev iz naše dežele. Z drugo besedo, zmanjšanje organika naj bi bil nekakšen predpogoj za nadaljnja pogajanja o obnovitvi proizvodnje.

Stališče sindikatov glede tega vprašanja je znano: načelno sicer ne nasprotujejo taki rešitvi, vendar bi morala dežela, oziroma podjetniki, ki se zanimajo za prevzen podjetja prej predstaviti stvaren načrt o obnovitvi proizvodnje. Obstaja namreč resna nevarnost, da bi s predčasno upokojitvijo in brez ustreznega načrta odpustili tudi najbolj veščo in izkušeno delovno silo, kar bi utegnilo otežiti ponovno obnovitev proizvodnje.

Na sestanku na deželnem odborništvu so se tudi dogovorili, da do konca maja v podjetju ne bodo sprejeli nikakršnih ukrepov. Torej nobenih predčasnih upokojitev ali odpustov. Delegaciji se bosta pred koncem meseca spet srečali in do takrat naj bi dežela predstavila načrt.

V sredo popoldne so se predstavniki sindikatov sestali tudi s predsednikom upravnega sveta Cotonificio Triestino, Nazarjem Romanijem ter ga seznanili z vsebino pogovorov na deželnem odborništvu.

Včeraj pa je delavska zbornica prejela pismo združenja industrijcev z obvestilom, da nameravajo od 20. junija dalje izvajati predčasno upokojitev za 298 delavcev in delavk. Toliko naj bi jih odpustili do konca leta.

Prejšnje dni je bilo slišati tudi glasove o nameri takojšnje odpustitve za okrog 50 delavcev v obratu fiocco, vendar je ta nevarnost, kakor izgleda, vsaj trenutno mimo.

Odločitev o nadaljnji usodi podgorske tovarne naj bi padla torej ob koncu maja.

«Goriška srečanja» danes v Novi Gorici

Danes in jutri bodo v Novi Gorici, v mali dvorani Kulturnega doma, «3. goriška srečanja». Letošnje srečanje ima kot naslov «Povojni razvoj in pogled do leta 2000 ob zahodni meji» in bo zanimal predvsem urbaniste, sociologe, politike, gospodarstvenike pa tudi kulturnike.

S svojimi poročili bodo sodelovali naslednji strokovnjaki: Franc Bizjak, Darko Bratina, Marjan Groff, Naško Križnar, Ivan Marušič, Zdravko Mlinar, Sergej Pelhan, Emil M. Pintar, Marko Pozzetto, Albin Stritar, Jože Šušmelj, Marjan Tavčar, Marjan Tepina, Vinko Torkar, Igor Vrišer, Lucijan Vuga in Tomaž Vuga.

Posvetovanje se prične ob 9.30 (po jugoslovanskem času) ter bo trajalo ves dan, jutri pa se bo pričelo ob 9. uri.

Izleti

Slovensko planinsko društvo vabi člane in prijatelje na tradicionalno srečanje, ki bo v nedeljo, 17. t.m., na Trstelju. Odhod z lastnimi sredstvi s Travnika ob 8.30. Pri Stjenkovi koči bo krajši kulturni spored s pričetkom ob 12. uri.

SODELOVALI SO NA RAZNIH SEJMIH

PRIZNANJA ZA ZADRUGO KI IZDELUJE IGRAČE

V zadrugi «La ruota» v Gorici so združeni handikapirani otroci

Na raznih razstavah in sejmih pri nas že nekaj let sem opažamo stojnico obrtne zadruge «La ruota», ki združuje handikapirane otroke in ki ima svojo delavnico v Orzonijevi ulici v Gorici. V tej zadrugi izdelujejo igrače. Običajno jih najdemo na razstavah skupno z drugo podobno zadrugo, ono iz Gradišča, kjer izdelujejo keramične izdelke.

Vodstvo zadruge «La ruota» je letos pogledalo čez domači prag. Udeležili so se 19. mednarodnega sejma igrač v Milanu ter mednarodnega sejma v Gradcu. V septembru bodo šli tudi na zagrebški velesejem. Tako v Milanu kot v Gradcu so bili njihovi izdelki precej cenjeni, o njih so pisali tudi tamkajšnji časopisi.

V Vili Manin v Passarianu so jih nagradili s «Friuli d'oro 1980», zaradi njihovih zaslug na svojem področju.

Razstava o delu Cirila Kosmača

Goriška knjižnica Franceta Bevka prireja zanimivo knjižnično razstavo o delu Cirila Kosmača, na kateri bo prikazana njegova literarna ustvarjalnost, ki se vzpenja po kvaliteti v sam vrh sodobne slovenske književnosti.

Predstavljeni bodo tudi prevodi njegovih del v tuje jezike, fotografsko gradivo ter izbor člankov iz periodike. Knjižnica Cirila Kosmača v Tolminu je obljubila, da bo za razstavo posodila tudi del gradiva, ki ji ga je odstopila Mira Alečković. Goriška knjižnica tokrat drugič predstavlja Cirila Kosmača, saj je takšno razstavo pripravila že 1971. leta.

Pričujočo razstavo, ki je v organizaciji Društva bibliotekarjev Primorske gostovala tudi v drugih primorskih knjižnicah, je pripravila knjižničarka Marija Lenassi iz Matične knjižnice v Piranu ob poimenovanju tamkajšnje osnovne šole po Cirilu Kosmaču.

Pričakujemo, da bo razstava zbudila precejšnje zanimanje tako med šolsko mladino, ki se s pisateljem srečuje v okviru rednih programov, kot tudi pri drugih občanih, saj je ta pisatelj zelo priljubljen.

Razstava, ki jo bodo odprli danes v čitalnici ljudsko-pionirskega oddelka (Kidričeva 20, v trgovskem centru) bo odprta do 30. 5. vsak delavnik od 7. do 19. uri, ob sobotah pa od 7. do 11. uri.

Z. J.

Prerano nas je zapustil naš dragi mož, oče in nono

JOŽEF PAHOR

Pogreb bo danes, 15. t.m., ob 15.30 iz hiše žalosti v Jamljah št. 27 na domače pokopališče.

Žalostno vest sporočajo žena Angela, sinovi Cveto, Mirko in Veno z družinama ter drugo sorodstvo

Jamlje, 15. maja 1981

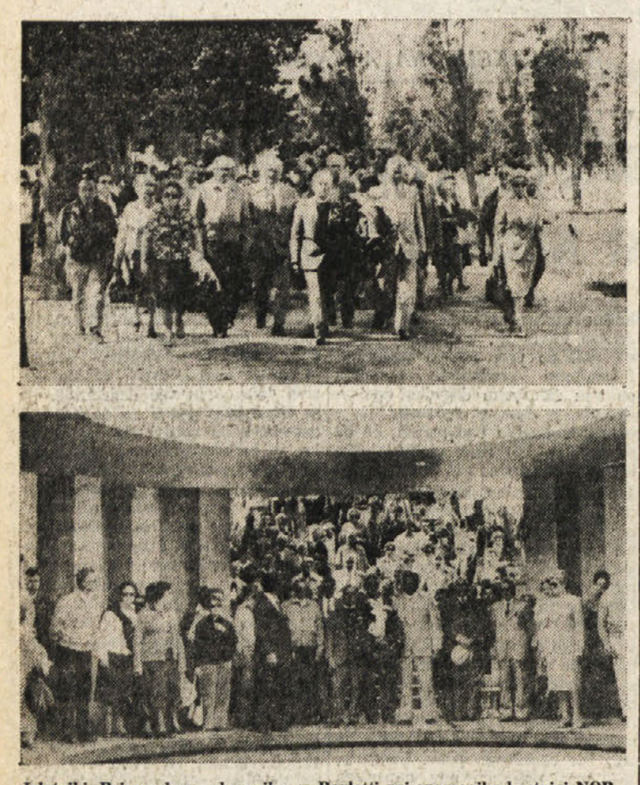

Izletniki Primorskega dnevnika v Barletti pri spomeniku-kostnici NOB, kjer počivajo ostanki 1400 padlih in umrlih jugoslovanskih državljanov. Jutri bomo objavili celostransko reportažo o izletu

Ženska in njena stvarnost

Gibanje za življenje šele tokrat odkriva da je življenje neprecenljiva vrednota?

Kdor ščiti življenje, naj ga ščiti vedno, tudi tedaj, ko milijoni otrok umirajo od lakote

Z današnjim dnem se formalno zaključuje volilna kampanja o referendumih, vendar pa se v tem dogovorjenem trenutku ne more zaključiti celotno razpravljanje o tako važnih zadevah.

Še posebej to velja za toliko osporavani zakon št. 194 z uradnim naslovom «Določila o socialni zaščiti materinstva in o prostovoljni prekinitvi nosečnosti», ki je povzročil največ polemik in bil povod za pravi plaz vprašanj, ki zadevajo moralno prepričanje vsakega posameznika, možnosti, oziroma pravico do svobodnega odločanja vsakega državljana, odnos med veroizpovedjo in civilnimi pravicami, in ne nazadnje še odnos Cerkev - država, točneje njune medsebojne obveznosti s posebnim ozirom do položaja Cerkve v Italiji.

Vse to in še marsikaj drugega je sicer bilo v zraku, ko so napovedali različne predloge, katerih cilj je bila odprava državnega zakona, ki se skuša s svojim orožjem zoperstaviti tako krutemu in krvavemu pojavu, kakršen je mazaški splav.

Odločna borba torej proti splavu kot dramatičnemu družbenemu pojavu, ne pa zagovor, oziroma propagiranje splava, celo javno in na zakonu osnovano poživanje na množični splav., ki ga desničarsko - katoliške sile in tudi uradni cerkveni krogi kratkomalo označujejo za poziv na ubijanje.

Predstavniki Gibanja za življenje in tudi ostali zagovorniki predloga te organizacije, ki dopušča le poseg prekinitve nosečnosti, ko je v neposredni nevarnosti življenje nosečnice, kar se označuje za «terapevtski splav», (v tolmačenju ustavnega sodišča ima namreč isti pojem širši pomen), torej zagovarjajo pravico do življenja kot absolutno vrednoto in to zelo abstraktno.

Življenje je resda neprecenljiva vrednota, vendar bi si morali pristaši Gibanja najprej odkrito priznati, da je tudi njihov «terapevtski splav» v bistvu splav in torej po njihovem umor, se pravi dopuščena kršitev načela, ki ga sami postavljajo za absolutno.

Potem pa bi si moral vsakdo zastaviti vprašanje, kaj je življenje, oziroma čemu lahko rečemo kvaliteta življenja. Kdor ščiti življenje, bi moral zaščititi na tisoče, na milijone otrok, ki v svetu umirajo od lakote, bi se moral zavzemati — aktivno in ne samo v besedah — proti vojnam, moral bi se truditi za odpravo vseh vzrokov, da ne bi prišlo do takšnih ali drugačnih posegov nad življenjem.

Mogoče je povedano nekoliko «visoko», vendar preprosto pomeni samo, da so zelo sumljivi predlogi in na splošno proglašanje načel, ko prihajajo s tiste strani, ki je, če na široko zajamemo zgodovino katoliškega gibanja, sprožila celo verigo vojn, po drugi strani pa je, če se omejimo na Italijo, v vseh zadnjih desetletjih vladala in prav gotovo ni poskrbela ne za zaščito materinstva in niti otrok.

Težko je tudi zakonu o prostovoljni prekinitvi nosečnosti očitati nedemokratičnost, češ da šli k splavu — noben zakon ne bo nikogar prisilil, da nekaj stori proti njegovi volji, temveč samo daje možnost, da se določenih uslug v danih razmerah lahko poslužimo —, ko pa isti zakon predvideva tudi možnost «oporekanja iz moralnega prepričanja». Ta predpis namreč dovoljuje vsakomur, ki je zaposlen v neki javni zdravstveni ustanovi, da se neposredno ne udeležuje posegov, ker tega iz osebnega prepričanja ne odobrava.

Po drugi strani pa je nesprejemljiva težnja tistih, ki so proti uzakonitvi pravice do splava, tendenciozna in lažna je namreč trditev, da kdor zagovarja veljavni zakon, zagovarja v načelu splav, tisti, ki nasprotuje zakonu pa je tudi «bojevnik za življenje». Prej velja nasprotno —, da bi to svojo osebno moralno pravico, ki jim je nihče ne odreka, vsilili drugim, oziroma jih prisilil, da zato vsi skupaj nosijo posledice, seveda, v prvi vrsti ženske.

Tukaj pride na dan še vprašanje odnosov med Vatikanom in Italijo, ki jih označuje konkordat, ki daje Cerkvi privilegije, na primer pouk katoliškega verouka v vseh šolah in to na državne stroške. Nalaga pa ji tudi obveznosti. In med te obveznosti sodi tudi nevmešavanje v notranjo državno ureditev, kar pomeni, da bi se morali predstavniki Cerkve, torej vsi duhovniki, obračati izključno na vernike, ne pa na državljane.

Iz teh nekoliko nametanih misli — prostora za njihovo bolj poglobljeno utemeljitev namreč ni dovolj — je razvidno, da se je razprava marsikdaj precej odmaknila od vsebine in stvarnih namenov zakona.

Ker pa je tako ali drugače le najbolj prizadeta ženska, kar priznavajo tudi zagovorniki predloga «za življenje», velja tudi o ženski še nekaj povedati, ker so jo namerno ali nenamerno izrinili iz osrčja debate.

Uzakonitev pravice do prostovoljne prekinitve nosečnosti pa ob vsem drugem — še enkrat bi poudarili pomen preventivnih ukrepov kot so obveščanje in osveščanje o kontracepcijskih sredstvih —, obravnava žensko kot polnopravno bitje z lastnim dostojanstvom in pravico do odločanja, ne v samoti in v veri, da je nesporno «grešila», za kar lahko sicer dobi tudi odvezo, temveč kot državljana, ki ima zahteve in jih skuša uveljavljati.

Ob koncu še kratek pripis o vprašanju, ki ga je med slovenskimi zagovorniki predloga Gibanja za življenje v zadnjem času marsikdo dvignil: in sicer vpliv zakona na upadanje rojstev v naši manjšini. Če to skrčimo v enačbo, ki je bila postavljena, lahko rečemo, da kdor zagovarja zakon o splavu, «spravlja v grob» slovensko narodnostno skupnost. Tako zastavljeno vprašanje bi bilo vredno daljšega in temeljitejšega odgovora, vendar lahko tudi na kratko zapišemo, da s tem zakonom ne bomo reševali manjšinske in tudi splošno slovenske problematike in pa, da je zaščito rase nekdaj uvedel že nekdo, ime mu je bilo Mussolini, in tudi Slovencev, sploh človeške rase, ni pretirano ljubil. (bp)

RAZGOVOR S SEKRETARJEM REPUBLIŠKE KONFERENCE ZSMS

«Naša organizacija se odpira širšim družbenim vprašanjem»

«Veliko je nalog pred nami» - Mladinske akcije in njihov pomen tudi za zamejsko mladino

Konec oktobra lani je bila v Ljubljani seja republiške konference Zveze socialistične mladine Slovenije, na kateri so izvolili tudi novo predsedstvo. Za sekretarja je bil izvoljen absolvent ekonomske fakultete v Ljubljani Robert Černe iz Nove Gorice, ki je sposobnost za organiziranje mladih pokazal že v srednji šoli, pozneje pa v okviru občinske konference ZSMS Nova Gorica. Študij ekonomije je uspešno povezoval z aktivnim delom v OK ZSMS kot član predsedstva ter kot predsednik komisije za politični sistem pri POK ZSMS Nova Gorica. Prav tako uspešno je opravil več nalog v pripravah in v izvedbi 10. kongresa ZSMS, ki je bil jeseni 1978 v Novi Gorici. Vključeval se je tudi v organe republiške konference ZSMS, posebno na področju družbenoekonomskih odnosov ter kadrovske politike, kjer je povezoval teoretična dognanja z aktualno politično prakso. S Černetom smo se nedavno srečali in pogovorili o delu in problematiki mladine v Sloveniji.

1. vprašanje: *Približno pol leta opravljaš zahtevno funkcijo sekretarja Republiške konference ZSMS. Doslej si bil aktiven v okviru občinske konference ZSMS v Novi Gorici. Kako gledaš na tvoje novo odgovornost?*

Odgovor: Izvolitev za sekretarja republiške konference ZSMS pomeni na eni strani priznanje za mojo dosedanjo aktivnost, tako v občinski konferenci ZSMS v Novi Gorici, kot tudi v organih republiške konference ZSMS in konference ZSMJ, na drugi strani pa pomeni to tudi priznanje občinski konferenci ZSMS, v kateri sem se «kalil», spoznaval z mladinsko organizacijo, njeno vlogo in pomenom v naši družbi, ob tem pa s svojimi idejami, predlogi in konkretnim angažiranjem v akcijah prispeval svoj delež pri graditvi demokratične fronte mlade generacije, v kateri se prepletajo in usklajujejo interesi mladih. Z izvolitvijo so mi mladi v Sloveniji tudi izkazali zaupanje in prepričanje, da bom uspešno opravil naloge, ki so s to funkcijo pogojene. Zato moram z delom dokazati, da sem tega zaupanja vreden. Sedanje delo se prav gotovo v mnogočem razlikuje od prejšnjega aktivizma v občini, predvsem po svoji kompleksnosti, zahtevnosti in iz tega izhajajoči odgovornosti. Vsekakor moram reči, da sem bogatejši za nova spoznanja, ki jih bom lahko koristno uporabil za nadaljnje delo in še boljše razumevanje določenih družbenih pojavov in zakonitosti. Dela je precej, nikoli, ga ne zmanjka. Pri svojem delu pa se poskušam držati gesla: «Manj besed, več dejanj».

2. vprašanje: *V tem času ste se prav gotovo spoprijeli z marsikaterimi nalogami v okviru mladinskega delovanja. Katere so najpomembnejše naloge, ki jih opravljate, oziroma kateri so programi, ki jih boste izvedli v bližnji prihodnosti kot republiška konferenca ZSMS?*

Odgovor: Program predstavlja vodilo našega dela. Odraža interese, želje in potrebe mladih, za uresničitev katerih so se združili v ZSMS, družbenopolitično in vzgojno organizacijo mladih. Program mora tako odseveti cilje, ki jih hočemo doseči, in poti, ki nam zagotavljajo optimalno zadovoljitev teh ciljev. Vsak mladinec bi se moral videti v programu; v njem bi moral spoznati del sebe. Vendar pa program ne more biti zbir vseh raznovrstnih interesov posameznikov. Odražati mora splošne družbene interese, v katerih se reflektirajo tudi posebni in posamični. Program predstavlja torej dialektično prepletanje splošnih, posebnih in posamičnih interesov v vsej njihovi enotnosti in protislovju.

Izhajati moramo iz dejstva, da ni družbenega vprašanja, ki ni hkrati tudi vprašanje mladih. Torej, v družbi ni področij družbene aktivnosti, ki bi bila privilegirana za določeno kategorijo ljudi. Izhajajoč iz tega, je osnovni cilj mladih nadaljevati socialistično revolucijo z nadaljnjim razvijanjem socialističnih samoupravnih družbenoekonomskih odnosov, z nadaljnjo demokratizacijo družbenega življenja ustvarjati pogoje za popolno osvoboditev delovnega človeka, da bo živel človeku dostojno življenje, to pomeni, da bo odločal o pogojih in rezultatih svojega dela, skratka s celotno družbeno reprodukcijo. Ne bi smelo izzveneti samovšečno, če rečem, da smo v povojnem obdobju pri graditvi nove Jugoslavije dosegli zavidljive rezultate, saj smo iz slabo razvite kmetijske dežele ustvarili srednje razvito industrijsko državo. V narodnoosvobodilni vojni, kakor tudi v povojni obnovi Jugoslavije, je mladina s svojim elanom in hrabrostjo, drznostjo predstavljala udarno silo, silo, ki je strla vse preprekę, ki so onemogočale uresničiti želje, hotenja in odločnost za boljši jutri.

Letos smo stopili v prvo leto srednjeročnega obdobja 1981-85, ki ga imenujemo obdobje ekonomske stabilizacije. Težimo namreč za tem, da odpravimo vzroke, ki so povzročili nekoliko težjo gospodarsko situacijo, predvsem želimo uskladiti zunanjetrgovinsko izmenjavo. Ekonomski ukrepi, sprejeti v lanskem letu, že kažejo določene uspehe. Naloga mladih je torej v tem trenutku v prvi vrsti ta, da čimveč prispevajo k boljšemu gospodarjenju, kajti le tako bomo zagotovili uspešen družbeni razvoj. Pred kratkim smo zaključili obiske v občinah. Spoznali smo, da se mladi zavedajo in da znajo prisluhniti utripu sedanjega življenja. Torej lahko rečemo da se mladinska organizacija odpira širšim družbenim vprašanjem, vprašanjem, ki so življenjskega pomena za slehernega človeka. Kljub temu sodimo, da je potrebno še bolj intenzivirati aktivnost mladih v delegacijah in samoupravnih organih, tako da se bodo v vseh institucijah družbenega odločanja odsevali tudi interesi mlade generacije.

Veliko je nalog pred nami, od nadaljnjega izgrajevanja sistema štipendiranja, pa do usposabljanja in izobraževanja članov ZSMS, saj je potreba po znanju v današnjem času vse bolj prisotna. V jeseni, z novim šolskim letom prehajamo na usmerjeno izobraževanje, na katero se že dalj časa pripravljamo, da bi zagotovili čimboljše pogoje, da bi lahko z reformo sedanjega srednješolskega sistema čimprej dosegli tiste cilje, ki smo si jih v zvezi z reformo zastavili. Tu nas čaka še veliko nalog, kajti kdo naj bi bil bolj zainteresiran za čimboljši sistem vzgoje in izobraževanja, kot ravno mladi.

In ne nazadnje so pred nami tudi mladinske delovne akcije. Le-te niso pomembne le z vidika dela, ki ga brigadirji opravijo in s tem prispevajo k izboljšanju življenjskih pogojev v manj razvitih področjih, temveč so pomembne tudi z vzgojnega vidika, so kovačnica tovarištva, bratstva in enotnosti med narodi in narodnostmi. Veselilo bi nas, ko bi med brigadirji pozdravili tudi mlade iz Benečije, Gorice in Trsta.

Lepo bratsko srečanje s šolarji v Prestranku

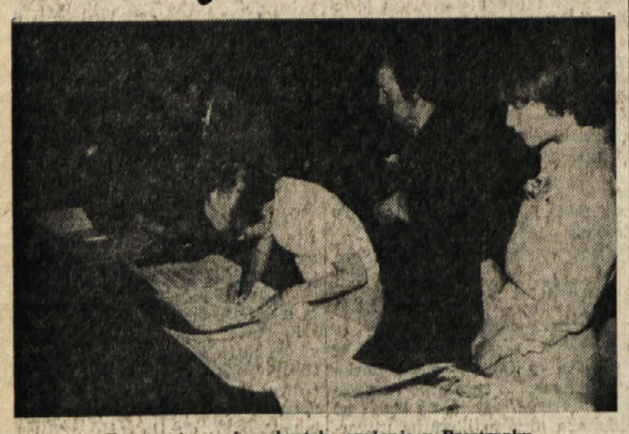

Za spomin na lepo bratsko srečanje v Prestranku

V soboto, 25. aprila 1981, smo učenci osnovne šole Pinko Tomažič iz Trebč obiskali z našimi starši, učiteljicami, ravnateljem in njegovim namestnikom, celodnevno osnovno šolo «25. maj» v Prestranku. S tamkajšnjimi učenci, učitelji in predstavniki krajevnih organizacij smo preživeli nekaj prijetnih ur. Med nami je kmalu nastalo tovariško vzdušje. Porazdeljeni po razredih smo prisostovali njihovi učni uri. Seznanili smo se z njihovim načinom učenja in bivanjem v šoli.

Najbolj ganljiv je bil trenutek, ko smo si izmenjali pergamenta, s katerima smo si obljubili nadaljnje in vsestransko sodelovanje.

Sledil je kulturni program. Z recitacijami in petjem smo nastopili učenci obeh šol. Po kosilu smo se pomerili v raznih športnih panogah v njihovi prostrani in lepo opremljeni telovadnici.

Pred odhodom smo se še poveselili ob zvokih njihovega ansambla.

Poslovili smo se v prepričanju, da so med našima šolama nastale tesne vezi, saj nas poleg drugega vežeta dve osebi, ki sta za svobodo slovenskega naroda žrtvovali svoje mlado življenje, ustreljeni s tovariši na openskem strelišču 15. decembra 1941 — Pinko Tomažič in Ivan Vadnal, rojen v Žejah pri Prestranku.

Učenci osnovne šole Pinko Tomažič - Trebče

Intereuropa
MEDNARODNA ŠPEDICIJA IN TRANSPORT
n. sol. o.

Sedež v Kopru, poslovalnice v vseh večjih mestih, gospodarskih centrih, lukah, letališčih in mejnih prehodih Jugoslavije.

Naša organizacija vam hitro in strokovno opravlja vse storitve mednarodne špedicije, cestnega prevoza z lastnimi kamioni in pomorsko agencijske dejavnosti.

Specializacije: cestni prevozi z lastnimi kamioni, sejemsko poslovanje, avio promet, zbirni promet, luška agencija, kontejnerski in ferry promet Koper - Tartous - Koper.

DELOVNA ORGANIZACIJA
INDUSTRIJA - VELETRGOVINA

AC
K

ADRIACOMMERCE

KOPER
EXPORT - IMPORT n. sol. o.

TOZD TRGOVINA ADRIA KOPER n. sub. o.
TOZD PROIZVODNJA ELEKTROPLAST KOPER z obrati IPI Izola - TEA Divača
UPRAVA: Koper - JLA 8 - tel. 22583 - telex 34111
EXPORT - IMPORT: Koper - JLA 25/a - tel. 22171
POSLOVALNICA: Ljubljana - Celovška 268 - telefon 54041
POSLOVALNICA: Beograd - Stanoje Glavaša 8 - tel. 320716
POSLOVALNICA: Zagreb - Savska cesta 41 - telefon 511505
TRGOVINA: Zagreb - Prolet. brigada 222 - tel. 513705
TEA: Tovarna električnih aparatov - Divača - telefon 74546
IPI: Industrija preciznih izdelkov - Izola - tel. 71343

NOCOJ NA LJUBLJANSKI TV

«TITOVA DRŽAVA»

Nocoj ob 21. uri bo na sporedu ljubljanske TV že 9. epizoda dokumentarne serije z naslovom «Ustvarjanje Titove Jugoslavije». Nocojšnja oddaja ima naslov «Titova država» in daje zaokrožen pregled rezultatov osvobodilne vojne v Jugoslaviji v poldrugem letu, saj smo že v drugi polovici 1942. leta. Ozemlje, ki so ga osvobodile oborožene enote jugoslovanskega narodnoosvobodilnega gibanja, je že večje od nekaterih evropskih držav, kot so n.pr. Belgija, Švica ali Holandija, saj gre za površino približno 50 tisoč kvadratnih km, torej za površino dveh Slovenij. Ob koncu leta 1942 štejejo oborožene sile narodnoosvobodilnega gibanja že okoli 150 tisoč borcev, ki vežejo nič manj kot 30 divizij okupatorskih vojska in še veliko kvizlinške vojske, torej ustaše, domobranske in druge «domače» vojske.

Pa ne le borba z okupatorjem in njegovimi domačimi sodelavci, za ta čas so značilna tudi nekatera druga dogajanja, kot na primer organiziranje življenja na osvobojenem ozemlju, živahna dejavnost političnih in množičnih organizacij, organizacija in delovanje organov ljudske oblasti ter tako imenovanih zalednih vojaških organov. Omeniti moramo nadalje nujno mobilizacijo materialnih in drugih virov za operativno vojsko in končno že priprave na prvo zasedanje AVNOJ.

V zvezi z življenjem na osvobojenem ozemlju govori epizoda o konkretni aktivnosti nastajajoče oblasti, to je narodnoosvobodilnih odborov in drugih oblastvenih organov, nadalje govori o organizaciji in delovanju delavnic za potrebe vojaških enot in oblastvenih organov. Govor je tudi o delovnih akcijah ljudstva in mladine, posebno o mladinskih akcijah pri pospravljanju letine, pri žetvi, ko mora mladina zamenjati vojake, ki so v enotah. Končno je govor tudi o intenzivnem kulturnem življenju, o vojaških šolah, partijskih tečajih in o razmahu tiska ter končno o zdravstveni službi nasploh.

Če moremo toliko govoriti o življenju na osvobojenem področju, ne moremo mimo ilegalnega dela na zasedenih področjih, v velikih mestih, kjer kljub prisotnosti okupatorja se nadaljuje delo podtalnega gibanja, ki ga vodijo v glavnem komunisti, ki so pritegnili k sodelovanju vedno širše plasti simpatizerjev narodnoosvobodilnega boja. Nadalje je tu govor o dejavnosti varnostne in obveščevalne službe, o diverzantskih akcijah in podobnih dejavnostih. Vrhu tega pa prav ta področja dajejo vedno več novih borcev v enote NOV.

V nocojšnji, deveti oddaji bo govor tudi o političnih rezultatih in uspehih narodnoosvobodilne vojske, ki so pripeljali do prvega zasedanja AVNOJ, to se pravi antifašističnega sveta narodne osvoboditve Jugoslavije. Ta del dokumenta daje pregled razvoja ljudske oblasti od prvih narodnoosvobodilnih odborov do uveljavljanja tako imenovanih «Fočanskih predpisov».

To je tudi čas volitev v septembru 1942, ko so prvič v zgodovini glasovale tudi ženske. Epizoda končno govori o pripravah na sklic zasedanja AVNOJ, o poseganju kominterne v te izrazito notranje zadeve Jugoslavije, pa tudi o samem zasedanju AVNOJ in o njegovih sklepih sprejetih v Bihaču.

V ta okvir spada tudi izjava izvršnega odbora AVNOJ in vrhovnega štaba za svetovno javnost ter odmevi zasedanja v državi ter pri zaveznikih in pri emigrantski vladi v Londonu.

Kot vidimo, bo govor o dogajanjih na vseh področjih Jugoslavije in zato se bodo zvrstili številni znani revolucionarji in voditelji, med katerimi bodo na primer tudi dr. Marjan Brecelj, Filip Kumbatovič in Mira Svetina, da omenimo le najvidnejše Slovence.

RADIO TELEVIZIJA

ITALIJANSKA TV
Prvi kanal

12.30 Šolska oddaja : Egiptovska civilizacija
13.00 Hišna agenda
13.25 Vremenska slika
13.30 DNEVNIK
14.00 Nigel, 6. nadaljevanje
14.30 Koncert Franca Battiata
15.10 V evroviziji: 64. «Giro d'Italia»
16.30 Happy days, TV film
17.00 Dnevnik 1 — Flash
17.05 3, 2, 1. . . Kontakt! Game, velika igra vmes risan film iz serije: «Dogodivščine inšpektorja Nasyja»
18.00 Šolska oddaja o astrofiziki
18.30 Dnevnik 1 — Kronike Sever kliče Jug — Jug kliče Sever
19.00 Ihtavi, simpatični Braccio di ferro
19.20 240 Robert 2. del TV filma
19.45 Almanah in Vremenska slika
20.00 DNEVNIK
20.40 Tribuna referenduma Poziv strank volivcem
21.45 Italijanski filmi 30. let Plačal bom milijon lir, film — Igrajo: Vittorio De Sica, Assia Noris, Gemma Bolognesi Kritiki so močno hvalili režiserja Camerinija in njegovo delo, ki nosi v izvirniku naslov «Darò un milione», kar bi po naše rekli «Plačal bom milijon lir» in ki da je «sveže, lahkotno, posrečeno delo». Camerini je v tem filmu obdelal delo Zavattinija in Mondainija, ki je nosilo naslov «Buoni per un giorno». Gre za zgodbo bogataša Golda, ki se dolgočasi kljub temu, da se vrti okoli njega veliko ljudi. In nekega dne se bogataš spremeni v beračа, da bi se zabaval in obljublja milijon lir tistemu, ki bi napravil dobro delo, vendar takšno delo, ki bi dobro delo njemu. Seveda nihče ne ve, da je berač v krpe preoblečen bogataš. In zato se začne lov, ki postaja že smešen. In Gold se zabava, ko vidi kaj se vse dogaja, hkrati pa si ustvari tudi prijateljstvo — neko lepo cirkuško dekle. Ob koncu DNEVNIK in Vremenska slika

Drugi kanal

12.30 Obvarujmo si zdravje
13.00 DNEVNIK 2 — Ob 13. uri
13.30 Osnovni tečaj v ekonomiji
14.00 Popoldan, dnevna rubrika
14.10 Strupena dama, 3. in zadnje nadalj.
15.30 Dnevnik 2 — Replay
16.15 Vabilo h glasbi
17.00 Dnevnik 2 — Flash
17.05 Popoldan, 2. del
17.05 Mnenje Giulia Nascimbenija Program za mladino
17.30 Čebenica Maja, risanka
18.00 Delo v sodobnem času, šolska oddaja
18.30 Dnevnik 2 — Šport
18.50 Dober večer s. . . Paolom Ferrarijem vmes TV film iz serije Rhoda Vremenske napovedi
19.45 DNEVNIK 2 — Poročila
20.40 Proti letu 2000
21.45 Grancanal, glasbena oddaja
22.55 Strah pred nepredvidenim, TV film Ob koncu DNEVNIK 2 — Zadnje vesti

Tretji kanal

17.40 Vabilo k rocku: I Ricchi e Poveri, popevke Johna Lennona
19.00 DNEVNIK 3
19.35 Rim Antonia Cederne
20.05 Vzgoja in dežele
20.40 Jazzovski balet iz Montreala
22.05 DNEVNIK 3
22.40 64. «Giro d'Italia»

JUGOSLOVANSKA TV
Ljubljana

9.45, 11.00 in 15.55 TV v šoli
18.15 Poročila
18.20 Družina Smola, risana serija
18.45 Čez tri gore: Ljubljanski okteт
19.15 OBZORNIK
19.25 Memorialna arhitektura
19.55 Ne prezrite
20.10 Risanka
20.24 TV nocoj
20.26 Zrno do zrna
20.30 TV DNEVNIK in Vreme
21.00 Ustvarjanje Titove Jugoslavije — dok. serija
22.15 T. Mann: Buddenbrookovi, nadaljevanka
23.15 V znamenju
23.30 Nočni kino: Dolgega dneva potovanje v noč
Igre ameriških dramatikov 20. stoletja so pogosto zabeležili tudi na filmski trak. Filmska verzija O'Neillove drame Dolgega dneva potovanje v noč iz 1961. leta se odlikuje po mojstrskih igralskih kreacijah in spretni režiji.
Zgodba filma sega v leto 1912. Odvija se v Connecticutu in je delno avtobiografska, saj je član družine, okoli katere se zgodba vrti, tudi Eugene O'Neill. Konflikti nastajajo med starajočim se igralcem, njegovo narkomansko ženo in obema sinovoma.

Koper

17.10 Ponovitev filma
19.00 Aktualna tema
19.30 Otroški kotiček
20.15 Stičišče
20.35 Zlati kadilak, film — Igrata: Judy Holliday in Paul Douglas
22.00 Dnevnik danes
22.10 Ustvarjanje nove Jugoslavije
23.10 Baletna oddaja

Zagreb

18.45 Mali svet
19.15 TV koledar
19.45 Namesto top liste
20.30 TV DNEVNIK
21.00 Ustvarjanje Titove Jugoslavije
22.15 Zabavno glasbena oddaja
23.25 Izsiljevanje na Atlantiku, serijski film

ŠVICA

18.00 Program za mladino
18.50 Bolivijski prijatelj, TV film
19.20 Med stranmi časopisa
20.40 Reporter
21.40 Angelo Branduardi
22.40 Ponos družine, TV film

TRST A

7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 14.00, 17.00, 19.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.10 Jutranji almanah: Mednarodo leto invalidov; 9.00 Glasbena matineja; 10.10 Za ljubitelje operne glasbe; 11.00 Oddaja za srednjo solo; 11.30 Beležka; 11.35 Zimzelene melodije; 12.00 Na goriškem valu; 12.30 Melodije; 13.20 Zborovska glasba: Revija goriških zborov; 13.35 Instrumentalni solisti; 14.10 Otroški kotiček: Kje je napaka?; 14.30 Roman v nadaljevanjih John Galsworthy: «Temni cvet» 1. del: «Pomlad»; 15.00 Doba kantavtorjev; 16.00 «Radio klopotača», variete Radijskega odra; 17.10 Mi in glasba; 18.00 Kulturni dogodki; 18.30 Priljubljeni motivi; 18.40 Slovenska imena naših krajev.

KOPER
(Italijanski program)

7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30, 15.30, 16.30, 17.30, 18.30, 19.30 Poročila; 7.00 Glasba za dobro jutro; 8.15 Horoskop; 9.00 Štirje koraki; 9.32 Lucianovi dopisniki; 10.00 Z nami je . . .; 10.15 Folk glasba; 10.32 Glasbeni odmor; 10.45 Mozaik; 11.00 Vsi jih poslušamo; 11.32 Kim, svet mladih; 12.00 Na prvi strani; 12.05 Glasba po željah; 14.33 Vrstijo se motivi; 15.00 Za naju dva; 15.33 Prijeten popoldan; 16.00 Samoupravljavec; 16.10 Italijanski zbori; 16.45 La Vera Romagna; 17.00 Kultura in družba; 17.10 S simpatijo; 17.32 Crash; 17.55 Izletnik; 18.00 Glasovi in zvoki; 18.32 Petkov koncert; 19.45 Nasvidenje jutri.

KOPER
(Slovenski program)

7.30, 8.25, 14.30, 15.30 Poročila; 7.00 Glasba za dobro jutro; 7.05 Jutranji koledar; 7.37 Kinospored; 8.15 Najava sporeda; 14.00 Pregled dogodkov; 14.05 To smo mi; 14.40 Spored pesmi in plesov; 15.00 S polnimi jadri; 15.37 Glasbeni notes; 16.00 Dogodki in odmevi; 16.30 Glasba po željah; 17.00 Kulturni relief; 17.10 Vaš telefon, naš mikrofon; 17.30 Primorski dnevnik; 17.45 Zabavna glasba.

RADIO 1

7.00, 8.00, 10.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 17.00, 19.00 Poročila; 6.00, 6.54, 7.25, 8.40 Glasbena kombinacija; 6.44 Včeraj v parlamentu; 9.00 Radio anch'io; 11.00 Štiri četrtine; 12.03, 15.03, 17.03 Informacije o cestnih razmerah; 12.05 Tedaj, ko . . .; 12.30 Ul. Asiago Tenda, oddaja z občinstvom; 13.25 Kocija; 13.35 Master; 14.30 Navodila ob poslušanju glasbe 20. stoletja; 15.05 Errepiuno, popoldanski spored; 15.20 64. «Giro d'Italia»; 16.30 Fonosfera; 17.05 Športna oddaja; 17.15 Patchwork: Star gags, «Ko ljubezen umre», Glasbena kombinacija; 18.35 Katarina Pruska, 2. del; 19.30 Jazzovska zgodba; 20.00 Vrtiljak; 20.30 «Ljubezen moja, dal sem ti nebesa!», radijska drama; 21.05 Simfonični koncert; 22.45 Glasbeni odmor; 23.05 Danes v parlamentu.

RADIO 2

6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 10.00, 11.30, 12.30, 13.30, 15.30, 16.30, 17.30, 18.30, 19.30 Poročila; 6.00 - 8.45 Dnevi; 7.20 Minuta zate; 9.05 Together, R. Herricka, 5. nadalj.; 9.32 Radio 2 - 3131; 11.32 Popevka poletja; 12.10 Deželni programi; 12.45 Hit Parade; 13.41 Sound - Track, glasba in kino; 14.00 Deželni programi; 15.00 Radio 2 - 3131 - 2. del; 16.32 Disko klub; 17.32 «Mastro Don Gesualdo», G. Verge: Čas glasbe; 18.32 Anna Fougez, italijanska zvezda; 19.00 Planet Kanada; 19.50 Posebna kulturna oddaja; 19.57 Glasbeni prostor; 22.00 Milan ponoči;

LJUBLJANA

7.00, 7.30, 9.00, 10.00, 11.00, 13.00, 15.00, 20.00 Poročila; 7.10 Prometne informacije; 7.50 Dobro jutro, otroci!; 8.00 Druga jutranja kronika; 8.30 Iz naših sporedov; 9.08 Z glasbo v dober dan; 9.30 Otroške igre; 9.45 Iz otroškega glasbenega sveta; 10.05 Z radiom na poti; 10.40 Turistični napotki; 11.05 Rezervirano za . . .; 12.35 Znano in priljubljeno; 13.10 Iz glasbene tradicije; 13.30 Kmetijski nasveti; 13.40 Pihalne godbe; 14.00 Iz naših krajev - Iz naših sporedov; 14.30 Priporočajo vam . . .; 14.50 Človek in zdravje; 15.05 «Bajke o Gorjancih»; 15.25 Glasba po željah; 16.00 Dogodki in odmevi; 16.30 Napotki za turiste; 16.35 Zabavna glasba; 16.50 Radio danes, radio jutri!; 17.00 Vrtiljak; 18.00 Studio ob 17.; 19.00 Po slovenski glasbeni literaturi; 19.30 S knjižnega trga; 20.35 Lahko noč, otroci!; 20.45 Minute z ansamblom Vilija Petriča; 21.00 Uganite, pa vam zaigramo . . .; 22.05 Oddaja o morju in pomorščakih; 23.25 Iz naših sporedov; 23.30 Besede in zvoki; 00.05 Lirični utrinki; 00.10 Glasbeni mozaik; 1.05 Nočni program.

KOLESARSTVO

VČERAJ V 1. ETAPI «GIRA» TRST-BIBIONE

MOSER JE ODVZEL ROZA MAJICO BONTEMPIJU

V ekipni vožnji na kronometer je zmagalo moštvo Hoonved Bottecchia

BIBIONE — Čeprav se je letošnji «Giro» komaj dobro začel in je bila včeraj na sporedu šele prva etapa, pa so vendarle nosili roza majico že kar trije tekmovalci. Po Knudsnu, ki je v Trstu osvojil predetapo, jo je včeraj zjutraj oblekel mladi Bontempi, popoldne pa je prišel na vrsto še Moser.

Tako lahko rečemo, da so imele letošnje novosti na «Giro» blagodejen vpliv, saj so časovni odbitki najprej omogočili mlademu, novopečenemu profesionalcu Bontempiju, da se je uveljavil med najboljšimi, ekipna vožnja na kronometer pa je prinesla pomemben element: spektakularnost.

Prvi del včerajšnje etape od Trsta do Bibioneja je meril 100 km in je bil povsem ravninski, brez najmanjšega vzpona. Zato je povsem razumljivo, da ni prišlo med vožnjo do nobenega pomembnejšega pobega in so se vsi tekmovalci predstavili pred ciljem v enotni skupini. V skupinskem zadnjem sprintu, katerega pa sta se Saronni in Moser vzdržala, je bil najhitrejši 21-letni Bontempi, ki se je letos že nekajkrat izkazal kot zelo obetajoč kolesar.

V popoldanskih urah je bila na sporedu etapa na kronometer za ekipe od Lignana do Bibioneja. Na tem delu poletape je prišlo do dogodka, ki je precej razburil duhove na «Giru» in je povzročil že v prvem dnevu nekaj protestov in precej polemik. Na nekem zavoju, ki je bil obenem tud križišče, je vozil na čelu Moserjeve skupine Famcucine Campagnolo Nemec Braun. Proga je bila očitno tam označena pomanjkljivo, kajti Braun ni zavil v pravo smer, ampak je vozil kar naravnost po zgrešeni cesti. Na srečo se je Moser pravočasno zavedel napake, z glasnimi klici je opozoril svoje sotekmovalce, da niso krenili v pravo smer. Ti so takoj obrnili kolesa, vendar pa so izgubili ravno toliko časa (približno 15 sekund), da jih je na cilju prehitela ekipa Hoonved Bottecchia. Vsa stva se je za Moserja še končala dobro, saj je izgubil etapno zmago, vendar pa je oblekel roza majico. Bontempijeva ekipa je namreč zasedla šele peto mesto, kar ni moglo preprečiti spremembe na vrhu lestvice.

Na splošno lahko rečemo, da so s svojo vožnjo najbolj presenetili «mladi levi» hiše Hoonved Bottecchia, zelo dobro so vozili Švicarji, ki so ponovno potrdili, da so trenutno v dobri formi, razočaral pa je Saronnijev CIS, posebno pa Bianchi - Piaggio, ena izmed favoriziranih ekip, ki pa je včeraj vozila zelo slabo.

Splošna ugotovitev je bila tudi, da so se mnoge ekipe slabo znašle v tem ekipnem tekmovanju, ker niso navajene na tovrstno vožnjo, ki zahteva popolno «uigranost» med člani ekipe in torej tudi specifično pripravo.

Od 24. do 31. maja bo v Kolumbiji mednarodna kolesarska etapa dirka za amaterje. Udeležila se gabo tudi italijanska reprezentanca.

ZA AMATERSKE KOLESARJE

C. Argentin zmagovalec etapne dirke po Furlaniji

VIDEM — Komaj 20-letni Claudio Argentin je zmagovalec letošnje amaterske etapne kolesarske dirke po Furlaniji, ki se je končala včeraj s tretjo etapo na progi Sappada - Povoletto. Včerajšnji etapni zmagovalec je Silvestro Milani, ki je v sprintu za las premagal dva nasprotnika.

Vrstni red zadnje etape je naslednji:

1. Silvestro Milani (Isel Tessari), ki je prevozil 135 km v 3.8'54" s poprečno hitrostjo 42,880 km
2. Mauro Longo (La Tiesse Spinazzè)
3. Giuliano Pavanello

s časom zmagovalca

KONČNA LESTVICA

1. Claudio Argentin (La Tiesse Spinazzè), ki je prevozil 431 km v 11.2'05" s poprečno hitrostjo 39,058 km na uro
2. Giacomo Dalla Rizza (Selle Italia) z zaost. 50"
3. Ivo Gobbi (Domus Italica Immobiliare) 1'
4. Francesco Bianchi (Fracor Aquila) 1'10"

VATERPOLO

«Azzurri» v Tbilisiju

RIM — Danes odpotuje italijanska poskusna vaterpolska državna reprezentanca v Sovjetsko zvezo, kjer se bo udeležila mednarodnega turnirja v Tbilisiju. Za ta turnir, ki bo trajal od jutri do 20. maja, bodo nastopile reprezentance SZ, Bolgarije, Kube, ZRN, Grčije in, seveda, Italije.

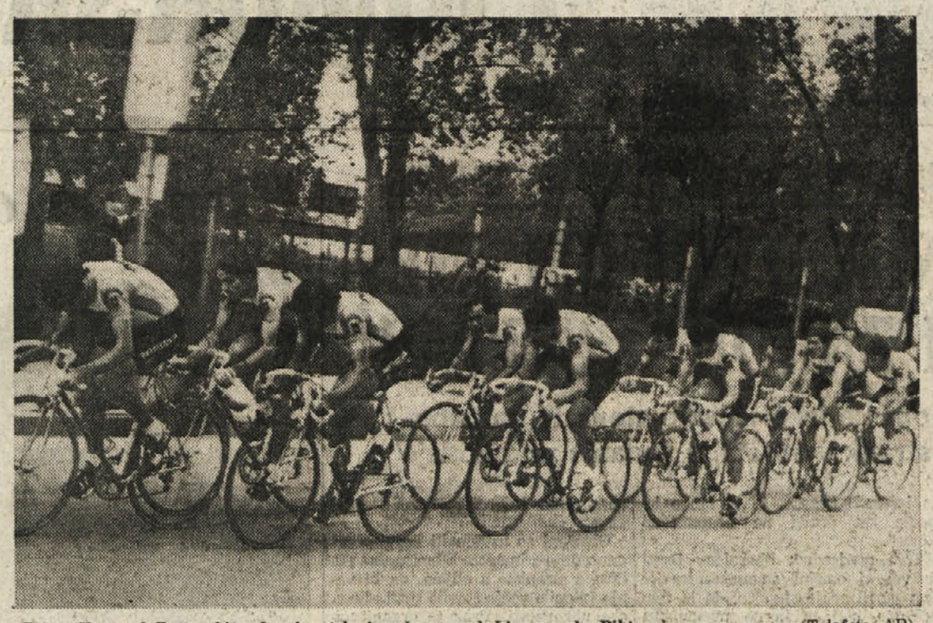

Ekipa Hoonved Bottecchia včeraj v tekmi s časom od Lignana do Bibioneja (Telefoto AP)

V nedeljo majski orientacijski pohod

Pravilnik

1. Mladinski krožek «KD Kraški dom» priredi v nedeljo, 17. maja 1981 orientacijski pohod;
2. Odhod ob 9. uri izpred Bubničevega doma v Repnu. Prijave ekip bomo sprejemali od 7.30 do 8.30 istega dne;
3. Tekmujejo lahko ekipe sestavljene od 3 do 6 tekmovalcev s skupinskim imenom. Vpisnina vsake ekipe je 5.000 lir;
4. Podrobnejši pravilnik in vsa druga pojasnila bodo dana pred startom;
5. Prireditelj ne odgovarja za morebitne poškodbe, ki bi jih tekmovalci utrpeli pred, med in po tekmovanju;
6. Po orientacijskem pohodu bo poskrbljeno za okusno okrepčilo.

V primeru slabega vremena bo pohod prenešen na prihodnjo nedeljo, 24. maja 1981.

1. POLETAPA

Trst - Bibione (100 km)

1.	Bontempi	2.25'16"
2.	Mantovani	2.25'26"
3.	Gavazzi	2.25'36"
4.	Thurau (ZRN)	2.25'46"
5.	Demierr (Švi.)	
6.	Moro	
7.	Borgognoni	
8.	Bincoletto	
9.	Morandi	
10.	Faraca	
11.	Wampers (Bel.)	
12.	Trevorow (Av.)	
13.	Patellaro	
14.	Rosola	
15.	Antonini	
16.	Jakst (ZRN)	
17.	Bombini	2.25'46"
18.	Machin	
19.	Minetti (Šp.)	

LESTVICA PO 1. ETAPI

1.	Moser	2.51'09"
2.	Braun (ZRN)	z zaost. 4"
3.	Gisiger (Švi.)	6"
4.	Torelli	12"
5.	Bontempi	14"
6.	Muter (Švi.)	17"
7.	Morandi	19"
8.	Fuchs (Švi.)	19"
9.	Sutter (Švi.)	20"
10.	Visentini	21"
11.	Borgognoni	22"
12.	Gradi	23"
13.	Faraca	24"
14.	Bincoletto	25"
15.	Saronni	25"
16.	Demierre (Švi.)	
17.	Patellaro	
18.	Zappi	
19.	Aliverti	
20.	Schmutz (Švi.)	

2. POLETAPA — Lignano - Bibione (15 km) ekipno na kronometer

1.	Hoonved - Bottecchia (kap. Mantovani)	v 17'33" s poprečno hitrostjo 51,282 km na uro
2.	Famcucine - Campagnolo (Moser)	z zaostankom 3"
3.	Cilo - Aufina (Švi. - Sutter)	3"
4.	Sammontana - Benotto (Visentini)	10"
5.	Inoxpran (Battaglin)	19"
6.	Santini selle Italia (Beccia)	22"
7.	Gis - Campagnolo (Saronni)	23"
8.	Kotter's - GBC (ZRN) - Thurau)	23"
9.	Magniflex - Olmo (Gavazzi)	30"
10.	Bianchi - Piaggio (Baronchelli)	36"
11.	Selle San Marco - Gabrielli (Vandi)	39"
12.	Safir - Galli - Maillard (Bel. - Peeters)	58"
13.	Gemeaz - Zor - Helios (Šp. - Ruperez)	1'27"

Danes 225 km v drugi etapi Bibione-Ferrara

Danes bo na sporedu ena najdaljših etap letošnjega «Gira», saj bodo morali tekmovalci prevoziti od Bibioneja od Ferrare kar 225 km dolgo progo. Pokrajina, po kateri bodo vozili, je izrazito ravninska, povsem brez vzponov («najhujši» bodo tisti, ki vodijo preko nadvozov), vendar pa tudi vožnja po taki progi ni vedno brez težav. Najhujšo lahko pripravi nasprotni ali bočni veter, pa tudi vročino ali dež tekmovalci nimajo ravno v čislih.

Najbolj verjetno je, da se bo danes na cilju predstavila (večja ali manjša) skupina kolesarjev, manj pa, da bi to uspelo kakemu posameznemu tekmovalcu, čeprav se je že doslej izkazalo, da so časovni odbitki za «storilnost» dirkačev dokaj stimulativni; če drugje ne, pa vsaj v bližini cilja.

Tudi današnji etapi bomo lahko sledili po televiziji. Potek dirke bo prenašal prvi spored italijanske televizije z začetkom ob 15.10.

V včerajšnji poletapi od Trsta do Bibioneja so kolesarji vozili s turističnim tempom. Na sliki (telefoto AP) Saronni (levo) in Knudsen z roza majico (desno), brez naprezanja vozita proti cilju prve poletape

ODBOJKA — *Po kvalifikacijskih tekmah*

Breg na pragu D lige

Gladki zmagi nad ekipama Il modulo in Le Volpi

Il Modulo — Breg 0:3 (2:15, 9:15, 9:15)

BREG: Xenija in Vilma Kocjančič, Žerjal, Pečenik, Švab, Ota, Maver, Alberti, Smotlak in Canciani.

V prvem kolu povratnega dela za napredovanje v D ligo sta se srečali najmocnejši ekipi tega prvenstva in sicer Il Modulo in Breg. Ta tekma je brez dvoma odločala o končnem zmagovalcu prvenstva. Tudi v tej tekmi so zmagale Brežanke, ki so si tako skoraj zagotovile napredovanje, čeprav čakata naša dekleta še tekmi proti ekipama La Talpa in Le Volpi. Tekma proti Il Modulo ni bila tokrat tako zanimiva kot prva, kajti nasprotnice niso igrale ne učinkovito ne borbeno. Naša dekleta so igrala precej dobro, le na koncu so nekoliko popustile, predvsem zaradi živčnosti in to v tretjem setu, ko so vodile že 14:2 in zgrešile zaporedoma pet odločilnih servisov. Živčnost na igrišču so izkoristile nasprotnice, ki so nadoknadile 7 točk, vendar jim ni uspelo osvojiti niti zadnjega seta.

Breg — Le Volpi 3:0 (15:2, 15:5)

BREG: Xenija in Vilma Kocjančič, Žerjal, Pečenik, Švab, Ota, Maver, Alberti, Smotlak, Tanja Canciani.

Tudi proti ekipi Le Volpi so Brežanke zmagale brez težav. Ta ekipa sodi med slabše v tem prvenstvu, čeprav se je uvrstila na drugo mesto v drugi skupini. Tekma se je praktično odvijala enosmerno, saj se niso nasprotnice sploh borile. Brežanke so tudi tokrat zadovoljile s svojo igro.

TENIS

FIRENCE — Na mednarodnem teniškem turnirju v Firencah je prišlo včeraj do vrste presenetljivih izidov. Za največje presenečenje je poskrbel gotovo mladi Francoz Moretton, ki je povsem nepričakovano izločil Panatto s 7:6 in 7:5.

Izpadel je tudi Zugarelli, katerega je izločil Čehoslovak Složil s 7:5 in 7:5.

Presenetil je tudi Urugvajec Perez, ki je v dveh setih premagal Jugoslovana Franulovića s 6:3 in 6:4.

Izredno močan odpor pa je (1:6, 6:3, 7:5) nudil Jugoslovan Ostoja Mehikancu Ramirezu.

V četrtfinalu moških dvojic sta Jugoslovana Ilin in Ostoja izpadla, prav tako pa tudi Franulović, ki je igral skupno s Čehom Kodešem.

Na mednarodnem mladinskem teniškem turnirju v Milanu «under 18« so se uvrstili v polfinale Italijan Botazzi, Jugoslovan Živojinović ter Šveda Sundstrom in Tideman. Botazzi je izločil Čehoslovaka Mečira s 6:4 in 6:0, Živojinović pa Italijana Cancellottija s 6:4 in 7:6.

* * *

KOBE — Čehoslovak Lendl je zmagal na prvem ekshibicijskem teniškem turnirju v Kobeju, na Japonskem. Američana Pattna je premagal s 6:2 in 6:0.

* * *

RIM — Temnopolti francoski teniški igralec Yannick Noah je sporočil, da se zaradi poškodbe na nogi ne bo udeležil mednarodnega teniškega prvenstva Italije, ki bo v Rimu od 18. do 24. maja. Svojo udeležbo na tem turnirju je pred kratkim odpovedal tudi Američan McEnrce.

* * *

HAMBURG — Na mednarodnem teniškem prvenstvu ZRN v Hamburgu je Italijan Barazzutti v drugem kolu premagal Šveda Hjertquiesta s 6:4 in 7:5.

ODBOJKA — V ŽENSKI IN MOŠKI C-2 LIGI

V predzadnjem kolu že vse odločeno

Od slovenskih ekip samo goriška Olympia obsojena na izpad

V teku sta samo še dve odbojkarski prvenstvi. Danes bomo v našem tedenskem pregledu napisali nekaj več samo glede prvenstva C-2 moške in ženske lige. Odbojkarice 1. divizije, ki igrajo še dva dodatna turnirja, pa bodo prišle na vrsto prihodnji teden.

ŽENSKA C-2 LIGA

Pretekli teden so odigrali 21., predzadnje kolo. Za naše navijače je bilo najbolj zanimivo srečanje na Proseku med Kontovelom in Bregom. Domačinke so drugič v letošnjem prvenstvu premagale zastopnice Brega. Potrebno pa je omeniti, da so gostje tokrat predale točke šele po petih setih, ko so že vodile v nizih z 2:0. Obenem pa so morale na igrišče precej okrnjene. Po tem uspehu je Kontovel na solidnem 6. mestu lestvice in je doslej zbral 20 točk, kolikor jih ima tudi Julia. Nekoliko presenetljivo je klonila Sloga v gosteh ekipe Vivil, ki bo prihodnje leto nastopala v nižji D ligi. Tudi to srečanje je bilo izredno izenačeno in končni zmagovalec je bil znan šele po petih setih.

Na vrhu lestvice se zmagovita pot šesterke Fiat Comolli iz Gorice nadaljuje. Goričanke imajo kar 6 točk prednosti pred CUS Trst, ki ima drugo mesto na končni lestvici že zagotovljeno. Poleg Vivila bodo še nazadovali Rivignano, Virtus Volley in Celinia.

IZIDI 21. KOLA

Gasilci Pordenon - Libertas Sacile 0:3, Fiat Comolli - Intrepida 1:3, Rojalese - Torriana Gradišče 2:3, Consuledil - Olympia Gorica 3:0, Ginnastica Spilimbergo - Vivil 3:1, Libertas Turjak - US Friuli 1:3.

LESTVICA

Intrepida 38, US Friuli in Fiat Comolli Gorica 28, Vivil 26, Rojalese, Torriana Gradišče in Libertas Sacile 24, Ginnastica Spilimbergo 20, Gasilci Pordenon 18, Libertas Turjak 12, Consuledil 8, Olympia Gorica 0.

PRIHODNJE KOLO (16. 5.)

Libertas Turjak - Ginnastica Spilimbergo, Vivil - Consuledil, Torriana - Olympia, Fiat Comolli - Rojalese, Intrepida - Gasilci Pordenon, US Friuli - Libertas Sacile.

IZIDI 21. KOLA

Vivil - Sloga 3:2, Fontanafredda - Rivignano 3:0, Kontovel - Breg 3:2, Intrepida - Virtus Volley 3:0, CUS Trst - Julia 3:0, Celinia - Fiat Comolli 1:3.

LESTVICA

Fiat Comolli Gorica 40, CUS Trst 34, Sloga 30, Breg 28, Intrepida 26, Kontovel in Julia 20, Fontanafredda 14, Vivil in Celinia 10, Rivignano in Virtus Volley 8.

PRIHODNJE 22. KOLO (16., 17. 5.)

Celinia - CUS Trst, Julia - Intrepida, Virtus Volley - Kontovel, Breg - Fontanafredda, Rivignano - Vivil, Fiat Comolli - Sloga.

MOŠKA C-2 LIGA

Tudi v tej konkurenci je na vrhu že vse odločeno. Ekipa Intrepide premočno vodi. Nobenih dilem ni več tudi glede štirih zastopnikov, ki se bodo selili v nižjo ligo. Žal, je med temi tudi goriška Olympia, ki za nameček ni osvojila nobene zmage.

IZIDI 21. KOLA

Gasilci Pordenon - Libertas Sacile 0:3, Fiat Comolli - Intrepida 1:3, Rojalese - Torriana Gradišče 2:3, Consuledil - Olympia Gorica 3:0, Ginnastica Spilimbergo - Vivil 3:1, Libertas Turjak - US Friuli 1:3.

LESTVICA

Intrepida 38, US Friuli in Fiat Comolli Gorica 28, Vivil 26, Rojalese, Torriana Gradišče in Libertas Sacile 24, Ginnastica Spilimbergo 20, Gasilci Pordenon 18, Libertas Turjak 12, Consuledil 8, Olympia Gorica 0.

PRIHODNJE KOLO (16. 5.)

Libertas Turjak - Ginnastica Spilimbergo, Vivil - Consuledil, Torriana - Olympia, Fiat Comolli - Rojalese, Intrepida - Gasilci Pordenon, US Friuli - Libertas Sacile.

NOGOMET

Tottenham osvojil angleški pokal

LONDON — Tottenham je sinoči osvojil 100. angleški nogometni pokal. Potem ko je proti drugemu finalistu, Manchester Cityju pred tednom dni izenačil 1:1, je v navdušujočem srečanju sinoči tega nasprotnika premagal s 3:2 (1:1).

Tottenham je povedel že 8 minut po začetku srečanja, dvajset minut pred koncem tekme pa je še vedno izgubljal z 2:1, prav v zadnjih minutah pa je dosegel še oba zmagonosna gola.

Poraz Ipswicha

IPSWICH — Angleško moštvo Ipswich Town, ki se bo v sredo pomerilo v Amsterdamu v povratnem finalu nogometnega tekmovanja za pokal pokalov z ekipo AZ '67 Alkmaar, je na svojem domačem igrišču izgubilo prvenstveno tekmo angleškega prvenstva s Southamptnom z izidom 2:3. To je bila poslednja tekma tega prvenstva; prvo mesto na končni lestvici je osvojil Aston Villa (60 točk), Ipswich Town pa je na drugem mestu (56).

MOTOCIKLIZEM

LE CASTELLET — V nedeljo bo v Le Castelletu na sporedu mednarodno motociklistično tekmovanje za VN Francije. Na sporedu bodo dirke v štirih kategorijah: 125 ccm, 250 ccm, 500 ccm in motorji s prikolico.

KOŠARKA — V PROMOCIJSKEM PRVENSTVU NA GORIŠKEM

Domovci zadovoljili: peti v lestvici

V poslednjem kolu letošnjega promocijskega prvenstva našim fantom ni uspelo premagati vodečo Italo iz Gradišča. V sobotnem srečanju sta si bili ekipi enakovredni samo do polovice prvega polčasa, nakar so gostje prešli solidno v vodstvo in si zagotovili zmago, ki jim omogoča v naslednjem letu nastop v D ligi. Premoč gostov je bila očitna že od samega začetka, toda belordeči se niso vdali do zadnjih sekund srečanja in so tako hvalevredno zaključili letošnje nastope. V ostalih srečanjih tega kola pa je prišlo do več presenečenj. Proti vsakemu pričakovanju sta izgubili, in to na domačem igrišču, Edera in pa Arte A, ki sta se še do predzadnjega kola borili z Italo za prestop v D ligo. Poleg teh dveh rezultatov lahko zabeležimo še zanimivo dejstvo, da so v tem kolu slavile vse gostujoče ekipe.

Izidi 22. kola: Edera - Pom 78:89, Arte A - Mobili Sant'Andrea 81:98, Begliano - Arte B 53:64, Dom - Itala 76:91, Ronchi - Grado 73:82, Erbasol - Casa del Carrozziere 74:75.

Lestvica: Itala 40, Edera 36, Arte A 34, Grado 28, Dom in Ronchi 22, Pom in Mobili Sant'Andrea 18, Casa del Carrozziere 16, Arte B 12, Begliano 8 in Erbasol 6. (Arte A in B imata po eno srečanje manj, Grado pa dve srečanji manj).

Domovci so zasedli, in to povsem zasluženo, končno peto mesto skupno z Ronchijem. Po izredno slabem začetku prvenstva, ko so belo-rdeči zabeležili kar pet zaporednih porazov, so se v naslednjih kolih nekoliko opomogli in zaključili prvi del prvenstva na petem mestu. V drugem delu so to mesto obdržali do konca in le če bi imeli malo več sreče, bi lahko ogrožali tudi četrtouvrščeni Gradež. Domovci niso odigrali vseh domačih srečanj v lastni telovadnici, saj so pričeli z letošnjim prvenstvom v telovadnici v Štandrežu. Žal pa so se šele v sedmem kolu preselili v svoj «bunker», kjer so le enkrat izgubili in to v zadnjem kolu proti vodeči Itali. Kot negativno plat lahko še omenimo odhod edinega domovega centra Podberščiča k vojakom, kar je močno oškodovalo naše fante na višini in zato pri lovljenju odbitih žog. Poleg tega so naši nastopili v večini primerov brez trenerja Gojkoviča, kar je privedlo do velikih zmed na igrišču. Da ne omenimo bolezenskih odsotnosti. Skratka, našim gre res vsa pohvala, da so kljub vsem tem neprilikam dosegli tako visok plasma.

Če primerjamo letošnje prvenstvo z lanskim, lahko mirne duše trdimo, da se je letos ekipa nedvomno veliko bolje odrezala kot leto prej. Lani so namreč domovci zasedli 7. mesto, letos pa peto z razliko, da so ob zaključku lanske sezone zapustili ekipo kar trije dvometraši. Naši pa so kljub nizki postavi (poprečna višina moštva se suče okoli 180 centimetrov) znali premagati marsikaterega višjega nasprotnika.

Domovi strelci: Mauro Dornik 426, Robi Kogoj 356, Alberto Ziani 218, Livio Semolič 196, Ugo Dornik 160, Franko Podberščič 153, Flavio Terčič 122, Diego Devetak 101, Marko Čubej 34, Franko Fajt 24, Samo Sancin 11, Glauko Nanut 7 in Walter Bric 3.

Članska ekipa Doma bo v bližnji prihodnosti gotovo nastopala še na kakšnem poletnem turnirju, prvi od katerih bo na sporedu že v soboto, 23. t.m., ko se bodo spoprijele v Gorici vse slovenske zamejske ekipe, ki so v letošnjem letu nastopile v promocijskem prvenstvu na Goriškem in Tržaškem.

M. Č.

NOGOMET

Pele športnik stoletja

PARIZ — Danes se bosta v Parizu srečali v prijateljski tekmi državni nogometni reprezentanci Francije in Brazilije. Tik pred tekmo bodo podelili Peleju mednarodno priznanje «Športnik stoletja», katero mu bodo izročili na podlagi ankete časopisa «L'Equipe». V anketi so sodelovali časnikarji 19 držav, Peleju pa so dali prednost pred Owensom, Merckxom, Clayem, Spitzom, Coppijem, Comanecijevo in drugimi.

VERONA — Nogometni klub Verona je premagal italijansko državno vojaško reprezentanco s 5:2.

ANKARA — V okviru tekmovanja za pokal pokalnih prvakov bo prihodnje leto zastopala turški nogomet enajsterica Ankaragucu, ki nastopa v 2. ligi.

AVTOMOBILIZEM

ZOLDER — Organizatorji mednarodne avtomobilske dirke za VN Belgije (formule ena) so včeraj odpovedali predkvalifikacijske vožnje.

NOGOMET — OB ZAKLJUČKU PRVENSTVA SKUPINE F 2. AMATERSKE LIGE

V 240 odigranih tekmah kar 534 golov

Medtem ko je Breg izpadel, se Vesna bori za napredovanje

Z zaostalo tekmo Breg - Zarja se je na Tržaškem prejšnjo nedeljo končalo letošnje prvenstvo 2. amaterske lige, v katerem so nastopile štiri naše enajsterice: Breg, Kras, Vesna in Zarja.

Od 21. septembra lani vse do nedelje, 10. maja, smo pozorno sledili prvenstvu s posebnim pogledom na naše ekipe. O njih smo precej pisali in kot običajno smo se tudi letos odločili za statistični pregled ob koncu prvenstva s podrobnimi podatki o naših enajstericah. Predvsem zato, da voditelji, navijači in nogometaši posameznih klubov pregledajo svoje dosežke. Res je, da se v teku prvenstva ne osvoji kar se zasluži, vendar mnogokrat se odnese več kot je predvidenih nasprotnik. Skratka povedano, ob koncu vsakega prvenstva, predvsem če je dolgo (to je trajalo 30 kol) se tehtnica zravna. Navijači se s tem morda ne strinjajo, saj po navadi največjo krivdo za nedosežene uspehe svoje ekipe predpisujejo sodnikom ali trenerjem. Po navadi so namreč nogometaši, ki so na igrišču, nedotakljivi. Tudi amaterji so že postali svojevrstne zvezde in so zelo ob čutljivi na vsako pripombo in kritiko. Statistike pa po navadi premagajo vsako govorico ali dvom, saj realno prikažejo dosežke in s tem usodo vsake ekipe.

Poglejmo torej, kako je potekalo letošnje prvenstvo 2. AL skupina F. Prvenstvo je bilo precej izenačeno in temu je priča dejstvo, da kot za napredovanje so tudi za izpad odločali prav izidi poslednjega kola. Končna zmaga je povsem zasluženo šla ekipi Costalunge, ki je povratni del končala brez poraza. V 30 odigranih tekmah so Tržačani zbrali 45 točk, lani je prvenstvo odnesla Sovrana, ki je osvojila 43 točk, kot letos Vesna, ki je končala na drugem mestu in sedaj igra v kvalifikacijskih tekmah za prestop v višjo ligo.

Iz lige je izpadla trojica Giarizzole, Baxter, Breg. Tudi letos torej (četrtič zaporedoma) imamo med ekipami, ki izpadejo, spet našo enajsterico. Njeno mesto bo na srečo prevzelo proseško Primorje, ki si je skupaj z Zaulami in Olimpio zagotovilo letos prestop v višjo ligo. Seznam drugoligašev bosta dopolnili še Opicina in Stock, ki sta izpadli iz 1. AL.

V 240 odigranih tekmah je skupno padlo 534 golov (lani 473). V prvem delu prvenstva jih je padlo 270, v povratnem pa 264. Rekord golov je ostalo 12. kolu, ko jih je padlo 27, saj smo jih v povratnem delu videli največ (24) v 6. kolu. Najmanj (8) pa jih je padlo v 9. povratnem kolu, prej 10 v 11. kolu. V 120 tekmah povratnega dela prvenstva smo zabeležili 41 remijev, v prvem delu prvenstva pa 45.

Poglejmo še nekaj rekordov posameznih ekip. Da si je Costalunga zaslužila napredovanje dokazujejo tudi njeni štirje rekordi. Tržačani so namreč zabeležili največ mag (18), najmanj porazov (3), največ golov (55) in najboljšo razliko v golih (+30).

Največ porazov (15) je doletelo Breg, najmanj zmag (5) pa sta osvojili Giarizzole in Op. Supercaffè. Najmanj golov (19) sta dali Kras in Giarizzole, ki je v povratnem delu prvenstva samo 5-krat pretresla mrežo nasprotnikov. Najbolj ranljivo obrambo sta imeli ekipi Campi Elisi in Breg, ki sta prejeli vsaka po 45 golov. Najbolj solidna v obrambi pa je bila kriška Vesna, ki je prejela le 20 golov. «Kraljici remijev» sta bili Rosandra in Kras, ki sta se kar 15-krat sprijaznili z delitvijo točk. Najmanj (7) remijev pa je dosegla ekipa Zarje.

Tudi letos, kot lani, je naslov najboljšega strelca osvojil nogometaš Costalunge Bussi, ki je dosegel kar 20 golov. Sledi mu Abrami (CGS) z 19 goli, 18 jih je dosegel zarjan Lenarduzzi, po 14 zadetkov pa sta dala Casagrande (Staranzano) in Gattinoni (Campanelle), Starc (Vesna) in Cicchese (Rosandra) pa sta bila 13-krat uspešna.

Ker smo že pri nogometaših, bi morda dodali, da so ti imeli v povratnem delu prvenstva precej zrahljane živce. Skupno smo zabeležili kar 40 izključitev. Od 26 enajstmetrovk so jih uspešno izvedli 19, 7 pa so jih zastreljali. Zakrivili so tudi 9 avtogolov.

V povratnem delu prvenstva so zaradi slabega vremena odložili le pet tekem (štiri v prvem kolu in eno v zadnjem kolu).

V prihodnjih dneh bomo ocenili naše ekipe, zlasti v drugem delu prvenstva. Statistični pregled prvega dela prvenstva smo namreč objavili v našem listu že 15. 1. 1981

NAMIZNI TENIS — OD DANES DO NEDELJE

V Senigalii prvenstvo za drugokategornice

Od danes do nedelje bo v Senigalii italijansko namiznoteniško prvenstvo za igralce in igralke prve in druge kategorije. V tej kakovostni konkurenci bosta merili moči tudi mladi slovenski igralki Krasa, ki lahko po bogati beri kolajn na nedavnem mladinskem prvenstvu v Monzi pripravita še kako prijetno presenečenje.

Danes bodo stopile v areno drugokategornice za tekme posameznic in dvojic. V igri posameznic bosta zaigrali Sonja Doljak in Damjana Sedmak, ki imata realne možnosti za visoko uvrstitev. Doljakovo so na osnovi odličnih rezultatov v teku sezone celo uvrstili kot nosilko skupine št. 2.

Konkurenca bo izredno ostra, saj imajo pravico do nastopa številne dolgoletne drugokategornice in zvezde v zatonu kot so Amé, Bocale, Santifaller, Eccardi, Ronzoni, Carranante, Zampini, Zuanazzi in še in še. Na takem tekmovanju, ko je običajno odločilnega pomena trenutno razpoloženje in psihična zbranost, so vedno možni tudi presenetljivi razpleti in izkušenejše tekmovalke imajo vsaj na papirju rahlo prednost. Majhna loterija torej, upamo pa, da bo izšla številka naših dveh predstavnic.

V igri ženskih dvojic bo nastopil le par Doljak - Sedmak, ker je morala dvojica Furlan - Skrk dati forfait zaradi šolskih obveznosti. Sonja in Damjana, ki sta pred dvema tednoma že slavili v mladinski konkurenci, spadata v ozek krog favoritov in realno lahko pričakujemo, da se bosta borili za eno izmed kolajn. V mešanih dvojicah pa bosta imeli krasovki za partnerja dva neapeljska igralca: z Doljakovo bo nastopil Gorodetzky, s Sedmakovo pa Testiera.

Jutri bo na sporedu absolutno tekmovanje prve kategorije, v nedeljo popoldne pa bodo finalni obračuni za dodelitev državnih naslovov v vseh kategorijah.

ATLETIKA — DANES NA STADIONU GREZAR

Pokrajinsko prvenstvo propagandnega sektorja

Na startu tudi mladi atleti Adrie in Bora

Danes popoldne ob 14.15 bo na občinskem stadionu Valmaura pokrajinsko prvenstvo za dečke in deklice A in B kategorije. Poleg tega bodo v sprintu ter na srednjih progah nastopili še najmlajši člani kategorij C ter C-1. Zaradi komaj končanega tekmovanja za šole, veljavnega za «Memorial Griselli», kjer so se atletski delavci lahko že seznanili z raznimi novimi talenti tržaške atletike (in jih seveda po možnosti vključili v društva), in odprtega značaja letošnje izvedbe prvenstva, ko lahko na njem nastopijo tudi tekmovalci, ki niso včlanjeni v društva, je pričakovati velik odziv tekmovalcev, kar bo seveda pomenilo tudi večjo kvaliteto tekmovanja. To bo vsekakor pomenilo ostre boje za osvojitev naslovov v raznih panogah, kar bo morda obrodilo tudi dobre rezultate.

Prvenstva se bodo seveda udeležili tudi atleti in atletinje naših dveh društev Adrie in Bora. Za osvojitev naslovov ima letos možnost kar lepo število tekmovalcev (morda celo rekordno), zaradi prej omenjenih razlogov pa si ne upamo sestavljati nobene prognoze, saj se nemalokrat zgodi, da se neznan atlet prebije v sam vrh, kar se je npr. zgodilo že v komaj končanem memorialu.

Upamo le, da bodo naši predstavniki tekmovali na višku svojih sposobnosti, kar bo verjetno pomenilo tudi nekaj osvojenih naslovov.

R. F.

Danes nagrajevanje za memorial Griselli

Danes ob 18. uri bo v avli liceja Dante v Trstu, v Ul. Giustiniano, zaključna slovesnost ob letošnjem atletskem tekmovanju za «Memorial Griselli», na kateri bodo tudi nagradili najuspešnejše tekmovalce.

OBVESTILA

ŠZ Gaja

prireja za svoje člane teniški tečaj. Pričel se bo v torek, 19. maja, ob 19. uri in bo porazdeljen na deset lekcij, ki bodo na sporedu dvakrat tedensko. Prijave bodo sprejemali v torek, 19. t.m., ob 19. uri na društveni higriščih na Padričah.

Uredništvo, uprava, oglasni oddelek,
TRST, Ul. Montecchi 6, PP 559 Tel. (040) 79 46 72 (4 linije)
Podružnica Gorica, Drevored 24 Maggio 1 — Tel. (0481) 8 33 82 - 57 23
Naročnina
Mesečna 7.000 lir — celoletna 84.000
V SFRJ številka 5,50 din, ob nedeljah 6,00 din, za zasebnike mesečno 80,00, letno 800,00 din, za organizacije in podjetja mesečno 100,00, letno 1000,00.
Poštni tekoči račun za Italijo Založništvo tržaškega tiska, Trst 11-5374

PRIMORSKI DNEVNIK

Stran 6 15. maja 1981

Za SFRJ Žiro račun 50101-603-45361 «ADIT» DZS 61000 Ljubljana Gradišče 10/II. nad., telefon 22207
Oglasi Ob delavnikih: trgovski 1 modul (šir. 1 st., viš. 43 mm) 27.000 lir. Finančni 900, legalni 800, osmrtnice 300, sožalja 400 lir za mm višine v širini 1 stolpca. Mali oglasi 200 lir beseda. Ob praznikih: povišek 20%. IVA 15%. Oglasi iz dežele Furlanije-Julijske krajine se naročajo pri oglasnem oddelku ali upravi, iz vseh drugih dežel v Italiji pri SPI.
Odgovorni urednik Gorazd Vesel
Izdaja in tiska ZTT Trst
Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

DANES ZBOROVANJA TAJNIKOV LEVIH IN LAIČNIH STRANK

Z ODLOČNIM DVOJNIM «NE» OHRANITI ZAKON O SPLAVU

Komunist Pajetta obsoja izkoriščanje atentata na papeža - Pozivi drugih strank v obrambo sedanje zakonodaje

RIM — Kot predvideno bodo danes tajniki italijanskih strank končali kampanjo o referendumih. Odpadla je torej možnost enotne manifestacije laičnih strank v obrambo zakona o prostovoljni prekinitvi nosečnosti, ki so jo predvčerajšnjim preklicali po atentatu na papeža Janeza Pavla II.

Berlinguer bo kot običajno govoril na Trgu San Giovanni v Rimu, Craxi v Milanu, Spadolini v Grossetu, Zanone na sedežu liberalne stranke v Rimu, Magri v Pescari, medtem ko bo Longo, ki se je že prej odrekel enotni manifestaciji, govoril v Terniju. Tajnika obeh strank, ki zagovarjata odpravo splava, demokrščanske in misovske, boste govorila v Trentu in Genovi. Tajniki italijanskih strank bodo danes posneli televizijske izjave, na katerih bodo zagovarjali stališča svojih strank in dali napotke za referendue.

Vse stranke pa so včeraj s pozivi ali govori svojih predstavnikov nadaljevale s kampanjo o referendumih. Med drugimi se je zavzel za dvojni «ne» na obeh referendumih o splavu poslanec in član vodstva KPI Giancarlo Pajetta, ki je dejal, da so proti zakonu o prekinitvi nosečnosti sprožili pravo teroristično kampanjo. «Sedaj smo priča valu blaznosti, je dodal, duhovnim blodnjam, ki jim zdrava pamet še pred obsojanjem ne razume pravih vzrokov. Razum se upira, da so lahko možje in žene, časopisi in združenja, ki se smatrajo za pobožna in usmiljena, celo državna sredstva javnega obveščanja kot nekatera radijska poročila padla tako nizko. A prav to se je zgodilo. Medtem ko so se milijoni ljudi vseh političnih ideologij in veroizpovedi zgrozili ob kriminalnem atentatu tujega fašista na papeža, medtem ko so papežu izražali želje okrevanja, prav tedaj so se oglasili razni demokristjani in «križarji» gibanja za življenje, ki so pomislili le na sovraštvo proti vsem tistim, ki ne mislijo kot oni, ki zagovarjajo zakon, proti vsakomur izmed nas... Pajetta je končal svoj poseg, da je «ne» komunistov «močnejši in jasnejši, ker mu nasprotujejo ljudje, ki izgubljajo razsodnost, ki pišejo in izrekajo besede, ki bi lahko izpadle kot pozivi na bratomorno vojno».

Tudi predsednik liberalcev Bozzi je včeraj omenil strumentalizacije in ponovil svoje stališče, da bi bilo bržkone bolj primerno premakniti datum referendumov, da bi se med prebivalci polegel val emotivnosti, ki ga je povzročil atentat na papeža. Poslanec Bozzi pa vseeno upa, da bo ljudstvo «kljub globoki ganjenosti upoštevalo ocene razumá in vesti». Poudaril je tudi dvojni «ne» liberalcev o obeh referendumih o splavu ter se zavzel za ohranitev sedanjega besedila zakona o prekinitvi nosečnosti.

Pozive za ohranitev sedanje zakonodaje in torej proti vsem referendumom so izrekli republikanci in socialdemokrati. Obe stranki nasprotujeta radikalizaciji boja. Republikanci pa med drugim poudarjajo, da bi moral biti zakon o prekinitvi nosečnosti stičišče za pripadnike laičnih sil in tistih katoličanov, ki priznavajo državne pristojnosti in dolžnosti glede socialnih vprašanj.

Mednarodno srečanje pisateljev na Bledu

BLED — Včeraj se je na Bledu začelo že tradicionalno 14. mednarodno srečanje pisateljev, ki ga organizira in prireja slovenski center PEN skupaj z ostalimi jugoslovanskimi centri PEN. Srečanja se udeležuje kakih 70 udeležencev, od tega več kot polovica iz tujine in so letos na Bledu prisotni takorekoč pisatelji z vseh kontinentov sveta, razen iz Avstralije.

Srečanje je odprl predsednik slovenskega centra PEN Miloš Mikeln, ki je v kratkem nagovoru pozdravil udeležence, nakazal tematiko njihovega srečanja in zaželel vsem uspešne dialoge in prijetno počutje.

(dž)

4 miličniki mrtvi v spopadu z zločincem na Kosovu

BEOGRAD — Zvezni sekretariat za notranje zadeve je včeraj objavil sporočilo, da so 13. maja letos organi za notranje zadeve v vasi Donji Prekaz, občina Srbica, SAP Kosovo, odkrili Tahira Mehaja, ki je pred letom dni streljal na organe javne varnosti SAP Kosovo in se od takrat skriva. Ta zločinec, za katerim so leta 1980 razpisali tiralico, se je zaprl v svojo hišo skupaj z Nebiho Mehajem in za talce zadržal dve ženski ter pet otrok. Na poziv, naj se vdata, sta začela streljati na varnostne organe.

Pripadniki organov za notranje zadeve so dobili nalogo, naj iz hiše varno pripeljejo ženski in otroke, ter zatem obvladajo Tahira in Nebiho Mehaja. Med izvrševanjem svoje naloge so zaradi streljanja Tahire in Nebiha izgubili življenje štirje pripadniki milice, ranjeni so bili še trije pripadniki milice.

Med streljanjem, ki je sledilo, so ubili Tahira in Nebiho Mehaja. Obe ženski in pet otrok, med njimi tudi osemmesečnega otroka, so rešili. Zvezni sekretar za notranje zadeve je ustanovil komisijo, ki bo preučila vse okoliščine tega primera. (dd)

V Skopju sodijo petim pripadni om albanske narodnosti

SKOPJE — Pred skopskim okrožnim sodiščem se bo začelo sojenje petim pripadnikom albanske narodnosti za kaznivo dejanje združevanje zaradi sovražne dejavnosti. V obdobju od junija 1979 do februarja letos so se obtoženi v Tetovu, Gostivarju in okoliških vaseh ukvarjali s sovražno dejavnostjo, vperjeno na ogrožanje ozemeljske enotnosti SFRJ, razbijanje bratstva in enotnosti ter enakopravnosti jugoslovanskih narodov in narodnosti in protiustavni spremembi federativne ureditve države.

Obtoženi so ustanovili ilegalno organizacijo z imenom «Nacionalna delavska stranka» s ciljem, da bi vanjo vstopilo večje število ljudi albanske narodnosti. Prek te organizacije so želeli doseči odcepitev delov SFRJ, kjer živijo pripadniki albanske narodnosti. Obtoženi so imeli več sestankov, na katerih so razpravljali o oblikah in metodi delovanja, širjenju organizacije in zagotavljanju materialnih sredstev. Obtoženi so poskušali pridobiti večje število ljudi, terjali članarino in jih zadolževali, da širijo organizacijo. (dd)

Vzpon dolarja: včeraj 1148,50 lire

RIM — Nova rekordna vrednost dolarja je trajala le bore dva dneva. Včeraj so ob uradnem zaprtju valutnih tržišč zabeležili nov znatni «skok» severnoameriške valute, ki je prejšnjo vrednost presegla kar za 12 lir in se ustavila pri 1148,50 lire. Nov vzpon dolarja, ki je pridobil na vrednosti v primerjavi z vsemi ostalimi valutami, je tudi tokrat posledica podražitve obrestne mere.

Rim, po atentatu na papeža Janeza Pavla II.

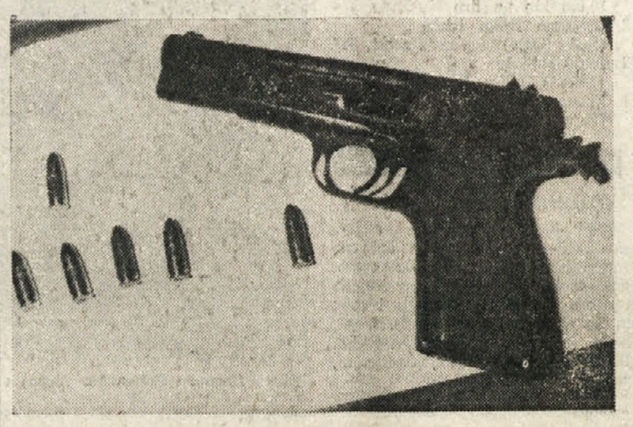

Po atentatu na papeža Janeza Pavla II. se je na Trgu sv. Petra zbrala ogromna množica (spodaj), ki je prebedela vso noč v pričakovanju vesti o papeževem zdravstvenem stanju. Levo orožje, s katerim je streljal atentator, desno zdravnik Castiglioni, ki je papeža operiral, spodaj desno pa izredne varnostne naprave pred poliklniko Gemelli. (Telefoto AP)

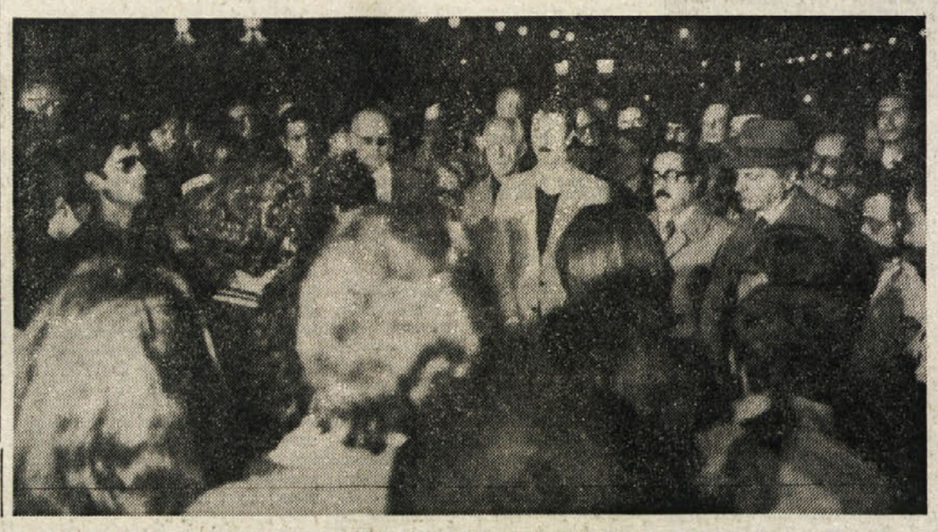

NA TISKOVNI KONFERENCI SEKRETARIATA ZA ZUNANJE ZADEVE SFRJ

Veleposlanik Mirko Kalezić obsodil albansko vmešavanje

Predstavništvu Tirane v Beogradu so izročili ostro protestno noto

BEOGRAD — Ob atentatu na papeža Janeza Pavla II. izražamo naše iskreno obžalovanje ter mu želimo čim hitrejše okrevanje in vrnitev k opravljanju dolžnosti, kot so to izrazili v svojih brzojavkah predsednik predsedstva SFRJ Cvijetin Mijatović in drugi jugoslovanski voditelji. S to izjavo uradnega predstavnika zveznega sekretariata za zunanje zadeve veleposlanika Mirka Kalezića se je včeraj začela tiskovna konferenca, na kateri je bilo prvo vprašanje:

«Kaj lahko rečete o postopku LR Albanije do nedavnih dogodkov na Kosovu, posebej o člankih, ki jih je objavilo uradno glasilo albanske partije dela «Zeri i populit» 8. in 23. aprila?»

Mirko Kalezić je odgovoril: Albanija je dala vso podporo sovražnim protijugoslovanskim elementom, ki so med znanimi dogodki na Kosovu z iredentističnih stališč napadli ustavno ureditev SFRJ, kar je prišlo do izraza tudi v znanih člankih «Zeri i populit». To pomeni obliko grobega vmešavanja v naše notranje zadeve in je usmerjeno proti suverenosti in ozemeljski enotnosti naše države.

Kar zadeva jugoslovansko politiko, je znana njena privrženost načelom dobrega sosedskega sodelovanja v odnosih z vsemi sosednimi državami, kar je trajna usmeritev naše države. Jugoslavija torej ostaja odprta za sodelovanje z Albanijo ob doslednem spoštovanju načel neodvisnosti in suverenosti, ozemeljske enotnosti in nevmešavanja. Toda nujno bo, da z albanske strani jasno izrazijo pripravljenost in obveznost doslednega spoštovanja teh načel v odnosih z Jugoslavijo. Mi smo pri razvoju dobrih sosedskih odnosov vedno gledali vitalne interese dveh sosednih držav ter pomemben prispevek k miru in varnosti v tem delu sveta.»

Naslednje vprašanje se je nanašalo na širse cilje propagandne kampanje Albanije, ki se je pokazala prek omenjenih člankov časnika «Zeri i populit».

Kalezić je odgovoril, da so izmišljotine omenjenih člankov prevzele sovražne organizacije albanskih emigrantov in njihova glasila od fašistično rojalističnih do tako imenovanih marksistično-leninističnih, ki še posebej zastopajo tezo o tako imenovani Enverovski veliki Albaniji.

Le-ti širijo tudi izmišljotine o stotinah mrtvih in tisočih ranjenih v zadnjih dogodkih na Kosovu, v želji, da bi dezinformirali svetovno javnost in med albansko narodnostjo, posebej med pripadniki te narodnosti, ki začasno delajo v tujini, ustvarili vzdušje negotovosti, strahu in sovraštva. Seveda je vse to usmerjeno k blatenju Jugoslavije, njene notranje ureditve in stabilnosti. Toda dejstvo je, da je bilo v zadnjih nemilih dogodkih na Kosovu devet mrtvih (8 demonstrantov in en pripadnik organov za notranje zadeve) 202 ranjena in poškodovana (75 demonstrantov in 127 pripadnikov organov za notranje zadeve).

Jugoslovanski tisk je v zadnjem času večkrat objavljal, da se albansko veleposlaništvo v Beogradu ukvarja z nedovoljeno dejavnostjo, usmerjeno proti interesom SFRJ. Kakšen je vpliv te dejavnosti na razvoj odnosov med Jugoslavijo in Albanijo in ali proučujejo ukrepe za preprečevanje take dejavnosti, se je glasilo naslednje vprašanje.

«Tudi prej so bili primeri nedovoljene dejavnosti diplomatskega predstavništva Albanije v Beogradu. V zvezi s tem smo veleposlaniku S. Pljaku izročili oster protest,» je rekel Kalezić.

«Tudi ob nedavnih dogodkih na Kosovu sta albansko veleposlaništvo in albanski veleposlanik razvila široko sovražno dejavnost, kar je grobo vmešavanje v notranje zadeve SFRJ. Taka dejavnost je v ostrem nasprotju z običajnimi pravili, ki bi jih morali spoštovati med neodvisnimi in suverenimi državami kot tudi s pravili obnašanja tujih diplomatskih predstavništev, ki jih določa dunajski sporazum. Upamo, da bo vlada LR Albanije o tem resno razmislila,» je dodal Kalezić.

Veleposlanik Kalezić je novinarje obvestil, da bo na povabilo vlad Japonske, DLR Koreje in Kitajske zvezni sekretar za zunanje zadeve Josip Vrhovec na uradnih obiskih v teh državah od 21. maja do 2. junija letos. Govoril je tudi o izvolitvi Francoise Mitterranda za predsednika francoske republike in o zasedanju NATO v Rimu.

Zadnje vprašanje se je nanašalo o visokih zapornih kaznih za štiri ustaške teroriste v New Yorku zaradi njihove terористične dejavnosti.

«Seznanjeni smo s sodbo teroristom. To vliva upanje, da bodo nasilju in terorizmu končno stopili na prste, ker ni usmerjeno samo proti Jugoslaviji, ampak tudi proti ZDA. V tej zvezi, je rekel uradni predstavnik zveznega sekretariata za zunanje zadeve, smo opazili komentarje v ameriškem tisku, ki se zavzemajo za odločnejše preprečevanje terористične dejavnosti na ozemlju ZDA, kar mi pozdravljamo.» (dd)

BENEŠKI DNEVNIK

V Špetru okrogla miza o splavu

ŠPETER — V Špetru Slovenov je Zveza beneških žen priredila okroglo mizo o vprašanju referendumov o splavu, ki jih predlagata radikalci in «Gibanje za življenje», na katero so povabile predstavnike vseh strank. Predstavitvi posameznih strankinih stališč je sledila obširna razprava, na kateri so «laične» skupine potrdile vabilo volilcem, naj se izrečejo proti obema predlogoma in za ohranitev sedanjega zakona 194.

GOSPODARSKO PISMO IZ SLOVENIJE

Presenečenja ob prvih podatkih popisa prebivalstva v Jugoslaviji

Vsakršno zbiranje statističnih podatkov in njih obdelava je dokaj zamudna reč. Popis prebivalstva, ki ga v Jugoslaviji opravljajo vsakih deset let, je bil letos končan sredi aprila. Še ne mesec dni zatem so pokrajinske, republiške in zvezne statistične službe že sporočile nekatere prve (še ne povsem natančne) podatke o popisu. Taka ažurnost je prvo presenečenje ob letošnjem popisu prebivalstva, toda objavljeni podatki so prinesli še nekaj presenečenj, kar kaže, da bodo rezultati natančneje obdelave še kako zanimivi.

Samo mimogrede povejmo, da zdaj živi v Jugoslaviji 22 milijonov in 352 tisoč ljudi, da je to za 8,9 odstotka več kot pred desetimi leti in da se je najbolj povečalo število ljudi na Kosovu (za 27,4 odstotka), najmanj pa na Hrvaškem (za 3,3 odstotka); da v Sloveniji zdaj živi 1 milijon 884.000 ljudi (za 9 odstotkov več kot pred desetimi leti), da pa po številu prebivalcev Slovenija ni več na četrtem mestu med republikami kot pred desetimi leti, kajti prehitela jo je Makedonija, kjer zdaj živi že 1.914.000 ljudi; da je pred podobno zakonitostjo kot Slovenija tudi Hrvaška (v tej republiki živi 4.576.000 ljudi), ker jo bo vsak čas prehitela Bosna in Hercegovina, kjer živi že 4.116.000 ljudi (kar je za 9,8 odstotka več kot leta 1971) ter — da se Srbija hitro približuje 10 milijonom prebivalcev, ker se je v desetih letih število prebivalcev povečalo za več kot 800 tisoč.

Te številke omenjamo mimogrede zaradi tega, ker so jih bralci v časniku nekaj že lahko prebrali, bolj pa zaradi nečesa drugega: podatkov o nacionalni sestavi še niso objavili in torej ni moč nič določnega reči na primer o tem, koliko Slovencev živi v Jugoslaviji oziroma za koliko se je število povečalo, koliko je Srbov, Bosancev, Hrvatov... Podatke o nacionalni sestavi so zdaj zbrali samo za obe avtonomni pokrajini (Vojvodini in Kosovo), to pa zato, kot trdijo, ker je tu pomešanih največ narodov in narodnosti in so zato ti podatki najbolj zanimivi. Že zdajšnji še ne povsem točni podatki iz obeh pokrajin pa kažejo dve veliki zanimivosti.

Najprej: naravni prirastek prebivalstva na Kosovu je kar 31,6 odstotka (to povečanje je večje kot pa povečanje prebivalstva v tej pokrajini, kar si lahko razložimo s tem, da je na Kosovu velika migracija). Tako povečanje pa je gotovo evropski rekord. Ker je tam že več kot tri četrtine vsega prebivalstva albanskega, ta rekord lahko z mirno vestjo pripišemo kar Albancem.

Na drugi strani, v Vojvodini, pa se kar trinajstkrat več ljudi kot pred desetimi leti ni odločilo, kateremu narodu pripadajo, ampak se je proglasilo za Jugoslovane (gre za 164.000 ljudi, kar je sicer manj kot deset odstotkov vsega prebivalstva v tej pokrajini). Pojav je izredno zanimiv tudi s političnega stališča, zato bodo podatki o tem iz drugih republik še kako zanimivi.

Statistične službe so že objavile podatke o številu stanovanj in o številu gospodinjstev. Število stanovanj se je povečalo kar za 1.104.000, tako da je zdaj v Jugoslaviji že 6.147.000 stanovanj. Prvic se je zgodilo, da je število gospodinjstev že skoraj povsem enako številu stanovanj (gospodinjstev je le še za 39.000 več kot stanovanj). Od kod kar naenkrat tolikšno povečanje stanovanj? Poznavalce stanovanjske politike v Jugoslaviji ta podatek ni presenetil. Jugoslavija namreč izjemno veliko denarja nalaga za gradnjo stanovanj, denar pa se zbira na različne načine (delavci na primer tudi od vsake plače dajo določen del za stanovanjsko zidavo), dokaj ugodni so bili tudi krediti za zidavo hiš ali za nakup stanovanj. Vse to je v desetih letih prineslo take rezultate, s katerimi se težko pohvali še katera druga država na svetu. Vendar je povpraševanje po stanovanjih v Jugoslaviji še vedno zelo veliko, kar priča, da ima že veliko ljudi po dva stanovanja.

Zelo zanimivi pa so podatki o številu počitniških hišic. Statistika je namreč že zbrala podatke o tem, koliko novih počitniških hišic oziroma tako imenovanih vikendov so si v desetih letih zgradili zasebniki oziroma koliko stanovanj so si kupili samo za počitnikovanje. Zdaj je namreč v Jugoslaviji kar 335.000 počitniških hišic oziroma počitniških stanovanj, pred desetimi leti pa jih je bilo komaj 43.000. Število se je torej povečalo kar za osemkrat, najbolj pa na Hrvaškem (za 91 tisoč, kar je razumljivo, saj ima Hrvaška najdaljšo morsko obalo in zato tudi najprikladnejše prostore za gradnjo vikendov) in v Srbiji (kjer se je število počitniških hišič in stanovanj povečalo kar za 116 tisoč, kar pa je pripisati dejstvu, da je Srbija po številu prebivalcev najmočnejša republika).

Vseeno pa se zastavlja vprašanje, kako to, da so ljudje v Jugoslaviji toliko kapitala vložili v vikende. Delno je to moč razložiti z dokaj močno rastjo standarda v Jugoslaviji v zadnjih desetih letih. Gotovo pa so vzroki tudi drugje: gospodarska politika je začela šele v zadnjem času močneje podpirati razvoj zasebnega gospodarstva; hoče torej zasebni kapital preusmeriti v gospodarske namene, tega pa doslej ni posebej poudarjala, čeprav je to dopuščala, zaradi česar so zasebniki kapital vlagali drugam, v gradnjo počitniških hišic na primer. Dodamo naj, da imajo zasebniki v Sloveniji 26.000 počitniških hišic ali stanovanj, pred desetimi leti pa so jih imeli le 4.500. Lahko bi torej rekli, da postaja jugoslovanska družba na tem področju kar «bogata», vendar je to bogastvo dokaj mrtev kapital.

Seveda si je veliko ljudi zgradilo tak prostor za oddih tudi tako, da je delalo v tujini. Zdaj je na začasnem delu v tujini 577.600 Jugoslovanov, kar je za 14 odstotkov manj kot leta 1971. Ljudje se torej čedalje bolj vračajo domov. Čedalje bolj pravimo zaradi tega, ker leta 1971 zaposlovanje v tujini še ni doseglo vrhunec, ampak nekaj let kasneje, kar pomeni, da se v zadnjem času veliko več delavcev vrača z začasnega dela v tujini kot pa to v resnici prikazujejo desetletne primerjave. Vzroki so dvojni: gospodarska recesija v zahodnem svetu in večje možnosti za zaposlitev doma. Opazen pa je tudi obraten pojav. Veliko bolj kot v preteklosti se k delavcem v tujino selijo njihove družine. Še pred desetimi leti je namreč statistika zabeležila, da je bil en družinski član na sedem delavcev, zaposlenih na začasnem delu v tujini, zdaj pa pride en družinski član že na vsakega drugega delavca. Z delavci v tujini namreč prebiva že kar 237.000 družinskih članov. To govori v prid trditvi, da so si delavci na tujem kar močno utrdili svoj ekonomski položaj in jim tak položaj omogoča, da se k njim priselijo tudi drugi družinski člani. Ker pa je odšlo za svojimi starši v tujino predvsem veliko otrok, lahko sklepamo, da k temu spet silijo dohodki — otroške doklade so namreč v tujini po pravilu precej višje kot pa v Jugoslaviji.

Ob tem velja opozoriti še na en zanimiv pojav. Močno se zmanjšuje število tistih delavcev, ki so šli na začasno delo v tujino iz Slovenije, Hrvaške in Vojvodine (skupaj je zdaj teh delavcev le še 218 tisoč, pred desetimi leti pa jih je bilo 333.000), izredno pa se še vedno povečuje število delavcev, ki gredo na delo na tuje iz ožje Srbije (21 odstotno povečanje).

Iz najnovejšega popisa prebivalstva je znana še ena zanimivost, ki kaže, da splošni migracijski pojavi v svetu tudi Jugoslavije niso obšli. Število prebivalcev v mestih se neprestano in hitro veča. Beograd, ki je imel še leta 1961 komaj nekaj več kot pol milijona prebivalcev, ima zdaj že 1.455.000 prebivalcev. Zagreb ima že 763 tisoč prebivalcev, število prebivalcev je izredno močno poskočilo v Skopju (to mesto ima že več kot pol milijona prebivalcev) in Sarajevo (nekaj manj kot pol milijona prebivalcev). Po številu prebivalcev je na petem mestu Ljubljana, kjer živi 255.449 ljudi. Toda prav za Ljubljano velja zanimiva posebnost. Število njenih prebivalcev se namreč v desetih letih ni bistveno povečalo. Zato lahko povzamemo trditev nekega beograjskega komentatorja, ki je ob zdajšnjih podatkih o razvoju mest zapisal: Ljubljana trdno ohranjuje status mesta, ki lahko samo sebe nadzoruje in istočasno v svoji bližnji in daljni okolici dopušča in pospešuje razvoj vzporednih centrov, takih kot so Maribor, Kranj, Celje, Koper...

JOŽE PETROVČIČ

V LUČI SPORAZUMA MED SOVJETSKO ZVEZO IN LR KONGOM

BLOKOVSKA KONFRONTACIJA NA AFRIŠKI CELINI

«Naravno zavezništvo» v osrčju ekvatorialne Afrike

(Dopisnik «Dela» za «Primorski dnevnik»)

NAIROBI — *Sporazum o prijateljstvu in sodelovanju, ki sta ga včeraj podpisala v Kremlju predsednik LR Konga Dens Sassou Nguessou ter predsednik prezidija SZ Leonid Brežnjev, je v občutni meri okrepil sovjetsko navzočnost v strateškem osrčju črne celine. To je hkrati četrti takšen sporazum, ki ga je SZ sklenila z afriškimi državami in sodi v širši okvir blokovskega rivalstva za vpliv na črni celini.*

Čeprav podrobnosti o tem sporazumu niso znane, pa kaže, da je njegov namen še bolj okrepiti politične vezi med SZ in marksistično naravnano vojaško hunto, ki je na oblasti v LR Kongu zadnjih dvanajst let. LR Kongo se s tem sporazumom nadeja dobiti tudi več sovjetske gospodarske pomoči, ki naj bi poldrugemu milijonu njegovih prebivalcev pomagala prebroditi sedanje težave. Po tradiciji so bili tropski gozdovi poglavitni vir kongoškega dohodka, pred desetletnem pa so z zahodno pomočjo začeli izkoriščati tudi nafto, ki pa utegne biti že v nekaj prihodnjih letih izčrpana.

Toda bolj kot gospodarski je pomemben politični vidik tega sporazuma. Leonid Brežnjev je na večerji v čast kongoškega voditelja menil, da bo sporazum pomagal okrepiti mednarodno težo mlade neodvisne afriške države. To pomeni, da neposredno izhaja iz sovjetske teze o tako imenovanem «naravnem zavezništvu» med socialistično skupnostjo in deželami v razvoju, ki da sestavljajo skupno fronto v boju proti imperializmu. To je teza, ki jo še zlasti odločno zavračajo neuvrščene države, ker jih postavlja v podrejeni položaj in jim spodbija vlogo docela neodvisnega in zunajblokovskega dejavnika v svetovni politiki.

Številne neuvrščene države so v zadnjem času opozorile na naraščajočo nevarnost širjenja blokovskega rivalstva za vpliv v neuvrščenem gibanju. Zambijski predsednik dr. Kaunda je nedavno kritiziral naivnost nekaterih neuvrščenih držav, ki sklepajo posebne pogodbe s super silami, ne zavedajoč se pri tem, da tako ogrožajo svojo suverenost.

Sovjetska zveza ima ta čas dolgoročne sporazume o prijateljstvu in sodelovanju s štirimi afriškimi državami, to je z Etiopijo, Angolo, Mozambikom in LR Kongom. Dve drugi afriški državi, Etiopija in Somalija, sta pred leti takšen sporazum enostransko preklicali. Po vsebini so si ti sporazumi podobni, saj predvidevajo okrepitev dvostranskih vezi na političnem, gospodarskem in obrambnem področju ter poudarjajo enake obojestranske pravice in obveznosti, pri čemer je seveda po pravilu v boljšem položaju močnejši partner.

Sporazum, ki ga je bil sklenil polkovnik Sassou Nguessou v Moskvi, pa se razlikuje od prejšnjih po tem, da se ni porodil iz neposredne ogroženosti dežele:

Angola in Mozambik sta namreč sklenila pogodbo s SZ zavoljo ogroženosti od Južne Afrike. Etiopija pa zaradi vojne za pokrajino Ogaden s Somalijo, LR Kongu ta čas ne grozi nevarnost od nobene izmed njegovih štirih frankofonskih sosed, to je Gabona, Kameruna, Centralnoafriške republike in Zaira, s katerimi je sicer vzpostavil dobre odnose.

Sporazum je potemtakem v prvi vrsti strateškega pomena za SZ. Po tistem, ko si je s posebnimi pogodbami okrepila vpliv na strateškem jugu Afrike ter na Afriškem rogu, se je zdaj dolgoročno utrdila še v samem ekvatorialnem osrčju črne celine, na pragu v centralno in zahodno Afriko, koder je zadnji čas opaziti povečano dejavnost zahodnih sil. Ta četrti sporazum z afriškimi državami je obenem za SZ protiutež trem sporazumom o vojaških olajšavah, ki so jih ZDA sklenile v vzhodni Afriki, to je s Kenijo, Sudanom in Somalijo.

Obe velesili sta potemtakem, v luči medsebojnega poslabšanja odnosov, povečali svojo dejavnost na črni celini. Kenijski tisk je nedavno obtožil sovjetsko obveščevalno službo KGB, da stoji v ozadju «Fronte za osvoboditev okrožja severne meje», ki si prizadeva z orožjem odcepiti kenijsko severovzhodno pokrajino, naseljeno s Somalci, češ da hoče z vnašanjem politične nestabilnosti spodkopati ameriško navzočnost v deželi.

Zahodni krogi pa so nedavno obtožili Sovjetsko zvezo, da krepi vojaško oporišče na etiopskem otočju Dahlak v Rdečem morju, v odgovor na ameriško utrjevanje v somalski luki Berberi. Vrhu tega se je povečala dejavnost vojaškega ladjevja obeh velesil v Indijskem oceanu in del sovjetskega brodovja, ki šteje kakih 30 vojnih ladij, je pred časom priplul v mozambiško luko Maputo, da bi pomagal k odvračanju južnoafriške nevarnosti, kot so pojasnili.

Vse to živahno blokovsko rivalstvo na tleh črne celine daje sporazumu iz Kremlja še posebno težo. Priča namreč o tem, da se Afrika čedalje bolj spreminja v prizorišče blokovskega boja za vplivnostna območja v svetu.

TIT DOBRŠEK